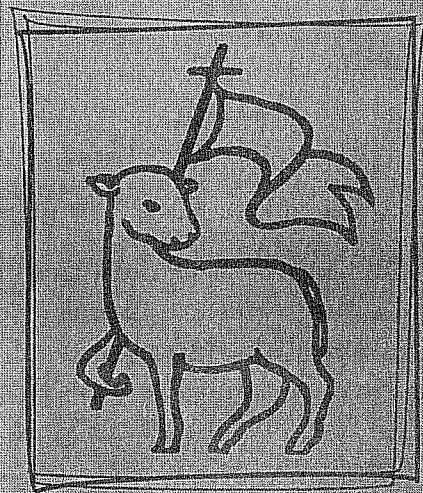

Nové Bratrské Listy

II/2002 , IV. ročník

*„Oblecte nové lidství,
stvořené k Božímu obrazu
ve spravedlnosti
a svatosti pravdy.“*

z obsahu:

J. A. Komenský

Smiřování konfesí

Bohoslužby pro rozvedené

Rozhovor s M. Kallusem

Jedinečnost víry

a výlučnosti náboženství

Příloha:

Jednání o sjednocení JB

a ČCE

obsah II/2002

Biblická úvaha

- Milování, Mt 22, 35-40 (Su. Slavka) 3
Safenat Paneach, Gn 41, 38 - 57 5
(Marek Vecko)

Úroky ze starých pokladů

- O zabezpečení života (2) (D. Ženatý) 6

Dějiny

- Horní Branná, Komenský a lyže 8
(B. K.)
Komenského biskupská péče o JB 13
(J. Polma)

Unitas fratrum

- Smiřování konfesí - škola JB v Leh 16
(H. Pilgram)

Ekumena

- SDM 2002 -tk- 18
Prof. J. Smolík osmdesátiletý 20
(M. Janecká)
Bohoslužby pro rozvedené 20
(C. Straub - M. Utrichová)

Náš seniorát

- Na téma Židů a křesťanů - rozhovor s M. 23
Kallusem (B. K.)
Potštejn 2001 (D. Vacovský) 26
K.-E. Langerfeld (J. Polma) 29
Rybolov - zpráva o kurzu SPEKu 31
(B. Kejř)

Čtenáři čtou a píší

- Jedinečnost víry a výlučnost náboženství 32
(J. Halama Jr.)

Příloha

- Jednání o sjednocení JB a ČCE (2)

Nové Bratrské Listy

(P. Špirko)

Tento církevní časopis pro své členy a přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2,

tel: 02/ 24 94 18 70,

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Milé sestry a bratři, vážení čtenáři, připravili jsme pro Vás další číslo našeho časopisu. Přinášíme v něm jednak ohlasy na již dříve uveřejněné materiály a samozřejmě nové články v obvyklých rubrikách. V historickém ohlédnutí nemůžeme tentokrát opominout výročí J. A. Komenského, kterého si představujeme ve dvou příspěvcích. Snad je již trvalým jevem rozšíření počtu otiskovaných biblických úvah.

Jsmo vděční novému technickému redaktorovi br. Filipu Halamovi za jeho vydatnou pomoc s vnější podobou Listů a s přípravou sazby. Přejeme si, aby se i Vám jeho práce líbila. Těšíme se i na součinnost nových dopisovatelů, kteří se mezi Vámi jistě najdou. A v neposlední řadě chceme vyjádřit poděkování těm, kteří pražskému sboru přispívají finančně na výdaje spojené s tiskem a rozepisováním Nových Bratrských Listů.

V tento čas obzvlášť myslíme na naše sestry a bratry ze sboru v Tanvaldě, kteří byli připraveni o možnost scházet se v modlitebně, kterou si vybudovali. Je to o to bolestnější, že tuto nespravedlnost nezakouší od žádné světské instituce. Přejeme jim, aby je Boží moc a milosrdenství posilovaly a dávaly jim odvahu naplňovat i v těchto ztížených podmínkách své křesťanské poslání.

Velikonoční doba nám důrazně připomněla, jak neobvyklé a netušené bývají ty zásadní věci, kterými Bůh promlouvá do dění v tomto světě. Ten, který nám přišel na pomoc, neprosazoval svůj bezpochyby dobrý záměr ani silou, ani lstnými úklady, ale tak velkým a "nenápadným" milováním, které nezaváhalo ani před přinesením té největší oběti. A přece víme, že ani ta velká oběť nebyla posledním slovem Boží lásky. Jako netušený horizont se před námi rozprostírá zaslíbení Ježíše Krista: "já jsem živ a také vy budete živi" (J 14, 19).

Milování

"Farizeové pak uslyšavše, že by k mlčení přivedl saducejské, sešli se v jedno. I otázel se jeden z nich zákonník, pokoušeje ho, a řka: Mistře, které jest přikázání veliké v zákoně? I řekl mu Ježíš: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a ze vši duše své, a ze vši mysli své. To jest přední a veliké přikázání. Druhé pak jest podobné tomu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Na těch dvou přikázáních všecken Zákon záleží i Proroci." (Mt 22, 35-40)

Slova o milování Boha a svého bližního, jakožto citování starozákonních přikázání. Dvě přikázání spojená v celek. Říká se tomu také dvojpríkázání lásky. I když tato slova nejsou přímo obsažena v Desateru, byla brána jako základ všech přikázání, jádro Zákona. "Slyš Izraeli..."

Když se mluví o lásce přímo v souvislosti s Pánem Ježíšem, tak se nám to zdá ryze "novozákonní". Jenže stále u mnohých lidí převládá názor, že Bůh Starého zákona je spravedlivý až krutý, Bůh Nového zákona je láska. V mnohém je tento názor nesprávný až i zavádějící. Bůh byl milujícím Bohem i ve Starém zákoně a zůstává spravedlivým i v Novém.

V tom "dvojpríkázání lásky" jsou spojená dvě přikázání, která se ve Starém zákoně nacházejí na různých místech. Jakoby Pán Ježíš geniálním způsobem vystihl, jaký má být vztah člověka k Bohu i k lidem. Jsou lidé, kteří jsou tímto vyjádřením přímo nadšeni a někteří jej považují dokonce za střed evangelijní zvěsti.

Zamysleme se však nad tím! Bezpochyby máme milovat Boha i bližní - o tom není pochyb, lze však na základě tohoto slova nalézt pokoj, vyrovnanost a naději? Položím otázku trochu jinak: Přišel Pán Ježíš na tuto zem jen proto, aby nám dal toto dvojpríkázání lásky, aby nám připomenul to nejdůležitější?

Ano, lze činením tohoto dvojpríkázání naplnit celý život, jenže kde je měřítko, jak to můžeme zhodnotit v tom smyslu, že bychom se mohli na toto přikázání odvolat a říci: "naplnil jsem ho do posledního puntíku"?

Jestliže někdo řekne, že toto přikázání lásky mu stačí, že to bude jeho jediné životní motto - je vedle. I když to přikázání tak nádherně zní; i když je tak výstižné; i když se v něm mluví o lásce. A už vůbec to není vyvrcholením působení Pána Ježíše. Vyvrcholením je kříž a prázdný hrob, smrt a vzkříšení.

Abychom lépe porozuměli tomuto vyjádření, podívejme se na slova, kterými ho sám Pán Ježíš komentuje: *"Na těch dvou přikázáních spočívá Zákon i Proroci."* Toto přikázání má být shrnutím Zákona i Proroků. A tím shrnutím je - a ještě něčím víc.

U Lukáše, kde máme tento příběh také zaznamenan, následuje otázka onoho farizeje: *"A kdo je můj bližní?"* A pak Pán Ježíš vypravuje jedno ze svých nejznámějších podobenství: podobenství o milosrdném Samaritánu. Všichni

jej známe. Jeho zakončení "*jdi a čiň podobně*" máme ve svém srdci, doufám, hluboce zakořeněno. Jenže toto podobenství nebylo řečeno pouze k tomu, aby nás inspirovalo k dobrým a nezištným skutkům. Milosrdný Samaritán nemá být jen náš nedostižný vzor. Jak toto podobenství, tak i naše upřímná snaha nás má vést k něčemu v první fázi velice zoufalému: Nedokáží to, nejsem s to dokázat to!

"Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a ze vši duše své, a ze vši mysli své; milovati budeš bližního svého jako sebe samého."

Pakli by bylo jednou před soudem zkoumáno, jestli jsme skutečně toto naplňovali, kdo by obstál? Toto slovo by nám neotevíralo bránu do věčného života, ale právě naopak - zavíralo! Dokonce i to nádherné podobenství o milosrdném Samaritánovi by nás odsuzovalo... "*Jdi a čiň podobně...*" Navenek ano, možná ještě víc, ale co naše srdce - je zcela při těch ubožácích nebo pořád u nás samotných?

Na dvou přikázáních lásky spočívá Zákon a Proroci. Ano, Zákon nespočívá pouze na plnění přikázání, ale také (především) na lásce; a přesto! A přesto, nebo tím spíš, jej nelze naplnit. Člověk sám není schopen čistého citu k Bohu ani k bližním. Na dvou přikázáních Zákon spočívá, ale to (ještě) není konec. Konec Zákonu je Kristus.

Abychom vůbec byli schopni milovat - potřebujeme čisté srdce. Očištěné srdce. Přikázání není vrchol - byť přikázání lásky. Obět je vrchol. Slovo odpuštění hříchů skrze obět Kristovu, to je střed evangelia. Z přijetí této zvěsti pramení jak pokoj, tak i jistota a naděje. Slovo o Kristově oběti za nás je slovo, kterého se můžeme dovolávat. Víra v Pána Ježíše Krista je tím měřítkem, tím, co obстоjí.

Je snad pak to dvojpríkázání lásky vyprázdněno? Není! Naplňuje se. Má o podstatnění. "*Konec přikázání je láska z srdce čistého a z svědomí dobrého a víry nešemetné.*"

Vrátím se však ještě na úplný začátek našeho příběhu. Jeden z farizeů, jejich zákoník, položil Pánu Ježíši otázku. Nešlo jen o zkoušení, jestli Pán Ježíš správně odpoví, ale přímo o pokoušení. Farizeus ze zkušenosti mohl vědět, že Pán Ježíš odpoví správně. O správnou odpověď ani nešlo. Je zde cítit podtón: "Podívej se, jak jsou ta přikázání hluboká, mluví se v nich o lásce... Pakli to všichni budou dodržovat, není potřeba ještě něco jiného, nového..." (Rozumíte?) "Proč jsi vlastně přišel? Dá se to přece lidsky zvládnout, máme na to aparát, stačí, když to všichni budou dodržovat..." To je velice silné pokoušení.

Není snad potřebné dnes připomínat, že dobré věci se dají použít ke zlým účelům. Víme, že Pán Ježíš byl pokoušen na poušti od Satana. Ale to nebyl ještě konec. Jeden z jeho učedníků, Petr, mu začal vymlouvat cestu utrpení. A když už byl Pán Ježíš na kříži, tak říkali: "*At' sestoupí s kříže a uvěříme v něho!*" Všechna ta pokušení měla jeden cíl - odvést Pána Ježíše od toho, aby za nás zemřel. Bez této oběti však celé jeho působení by ztratilo smysl. Smrt a vzkříšení Božího Syna je ústřední zvěstí celého evangelia.

Pakli to ze svého životního vyznání odsuneme, vynecháme, možná budeme se svými názory považováni za moudré - slova o snášlivosti, porozumění, lásce... Lidé nás nebudou mít za blázný. Jenže nepomůžeme jim, ani sobě.

"My říkáme Krista ukřižovaného, Židům pohoršení, Řekům bláznovství, ale povoláním Židům i Řekům, Boží moc a Boží moudrost."

Svetozár Slavka, JB Holešov

Safenat Paneach

Farao svým služebníkům řekl: "Zda najdeme podobného muže, v němž je Duch Boží?" "Budeš správcem mého domu a všechen můj lid bude poslouchat tvé rozkazy. Budu tě převyšovat jen trůnem." Farao mu dále řekl: "Hleď, ustanovuji tě správcem celé egyptské země."

Farao Josefovi ještě řekl: "Já jsem farao. Bez tebe nikdo nehne rukou ani nohou v celé egyptské zemi." A farao Josefa pojmenoval Safenat Paneach (to je po egyptsku Zachránce světa).

... Hlad byl po celé zemi. Tu Josef otevřel všechny sklady a prodával Egyptu obilí, neboť hlad tvrdě doléhal na egyptskou zemi. A všechny země přicházely do Egypta, aby nakupovaly u Josefa obilí, protože hlad tvrdě dolehl na celý svět.
(Gn 41, 38 - 57)

Sedm let hladomoru. Jít do Egypta, poklonit se "Zachránci světa" a nakoupit obilí - to byla volba života. Každá jiná cesta by znamenala jediné - smrt. Chléb byl pouze v obilí uskladněném v sýpkách pod Josefovou pečeti, takže volba života vedla pouze skrze Josefa, který byl níže než farao pouze o trůn, kterým ho farao převyšoval. Avšak pro umírající lid měl klíčové postavení právě pouze Josef - to pouze jemu byla dána pravomoc disponovat obilím a tedy udílet život, tato pravomoc mu byla udělena faraonem, který ho převyšoval, ale on sám obilím, tedy životem a jeho udílením nedisponoval - všechnu pravomoc odevzdal do rukou Josefa. Tedy shrnuto - život vedl pouze skrze Josefa.

Když se krátce zamyslíme nad událostmi, které tomuto "vyvýšení" Josefa předcházely, ve zkratce se nám vybaví Josefovo dětství, zavržení jeho bratry, vydání do otroctví, nespravedlivé žalářování po dobu několika let pro "zločin", kdy odmítl hřešit proti Bohu cizoložstvím se ženou svého pána. A potom ono vyvýšení.

Přeskočíme do událostí, které nám v Novém zákoně popisují evangelia: Také On, Ježíš Kristus, přišel mezi své vlastní. Ale jeho vlastní ho nepřijali, zavrhlí, odmítli, zavraždili na dřevě v potupné popravě. Přesto Boží vůlí bylo vyvýšit ho a položit vše pod jeho nohy, takže ten, který ho převyšuje pouze trůnem, ustanovil ho původcem života. Také on je právě takový Safenat Paneach - Zachránce světa.

Nevstoupit skrze něho - to je vyvolit si v době hladomoru, který panuje du-

chovně od Adamova pádu až po dnešek a dále až do skonání tohoto věku, smrt. Vstoupit skrze něho znamená vyvolit si život, nynější i ten věčný.

Běda tomu, kdo se chce přit se svým tvůrcem, střep z hlíněných střepů! (Iz 45, 9a) Tak, jako bylo pošetilé žádat obilí po faraonovi, který z titulu své moci původcem života ustanovil Josefa, nikoli sebe, je i stejně pošetilé a svévolné obcházet toho, který byl Bohem vyvýšen a ustanoven, aby se pouze skrze něho vcházelo do života. Tedy - není možný věčný život tím, že bychom chtěli my přijít k Bohu - ale pouze skrze Ježíše Krista je možné vstoupit do života s Bohem. Do života nynějšího i věčného.

Tato doba je dnes. Doba milosti, která trvá do určitého času, až se naplní počet údů Kristovy církve, kdy bude tato církev vtržena vstříc svému Zachránci.

Marek Vecko, Potštejn

úroky ze starých pokladů

O zabezpečení života (2)

4. Nemějte starost

Proto vám pravím, nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. Což není život víc než pokrm a tělo víc než oděv? Pohleďte na nebeské ptactvo: neseje, nežne, nesklízí do stodol, a přece je váš nebeský Otec živí. Což vy nejste o mnoho cennější? Kdo z vás může o jedinou píď prodloužit svůj život, bude-li se znepokojovat?

A o oděv, proč si děláte starosti? Podívejte se na polní lilie, jak rostou: nepracují, nepředou - a pravím vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděv, jako jedna z nich. Jestliže tedy Bůh tak obléká polní trávu, která tu dnes je a zítra bude hozena do pece, neobleče tím spíše vás, malověrní?

Nemějte tedy starost a neříkejte. Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský otec přece ví, že to všechno potřebujete.

(Mt 6,25-30)

Starost o život, o jídlo, o pití, o oblékání. Je nám nepříjemné, když potkáme hypochondra, který neustále zkoumá své zdraví a zahrnuje nás svými pseudoproblémy. Necítíme se dobře ve společnosti lidí, kteří mluví jen o jídle a pití a také se jen cpou. Děláme si legraci z těch, kdo neustále vystrašeně sledují, zda drží krok s módou.

Na druhou stranu nám ovšem přece jen připadají Ježíšova slova na pováženou. Nestarat se o zítřek? Je to vůbec proveditelné? Matka se přece musí starat o to, co bude mít její dítě zítra na sebe do školy, otec se musí postarat o to, aby byl v zaměstnání včas. Učitel se musí postarat, aby byl na hodinu připraven a neplácal před studenty nesmysly. A student by měl být ostatně také

připraven. Je přece nutné myslet na to, co bude zítra!

To je jistě pravda. Ježíšova slova jdou hlouběji. Jde o zásadní, existenční starost. Svíravou a palčivou. Starost, která snadno přechází v úzkosti a obavy, jak to zde na zemi bude dál. A na tuto nesmírně pravdivou a bolavou starost odpovídá Ježíš odkazem k důvěře v Boha. Tam, kde člověk přestává rozumět, tam, kde se mlží obzor, tam, kde většina argumentů stojí proti životu, tam se člověk smí, dle Ježíše, spolehnout na Boží ochranu.

Jsou prostě věci, které nezařídíme, neseženeme, neovlivníme, a ony přesto fungují. Nikdo z nás se nestará o to, zda Slunce vyjde ráno ve správný čas, a zda se náhodou let naší Země kolem Slunce neopozdí.

Jsou věci, které má Bůh ve svých rukou pevně, jakkoli my je pevně nemáme. Tak i lidský život. A jestliže Bůh živí nebeské ptactvo, které s rozmarnou nevědomostí svrchovaně nedbá na nějaké zabezpečení, jestliže Bohu stojí za to oblékat polní trávu - copak mu nestojíte vy za to, malověrní, aby vám dával k životu vše potřebné?

Tedy - důvěra v Boží ochranu a zároveň marnost a pošetilost všech zabezpečovacích akcí ze strany člověka. Jsou tak marné a zbytečné, jako je marné a zbytečné pokoušet se prodloužit si svou postavu třeba o několik centimetrů.

Avšak s vážností musíme pomyslet na oblasti, v nichž by tato slova o spolehnutí na Boží ochranu mohla znít falešně. Totiž tam, kde je hlad. Kde umírají děti hladu.

Co s tím? Smí tam křesťan přijít a povědět matce s umírajícím děckem - to nic, nestarej se o den příští, Pán Bůh ti dá, co potřebuješ? Vždyť to bude lež! Ta žena nemá, co by dítěti dala. Vše nasvědčuje tomu, že jí prostě Bůh nedal pro její dítě vše, co potřebuje k životu.

Bylo by snadné a laciné vše svěst na Pána Boha s tím, že za to asi může on. Mnohem náročnější je vyznat svůj hřích. Že to je, zvláštním a složitým vývojem, i moje chyba, že nedokážeme rozdělit potravu na světě tak, aby bylo dost pro každého. Že to je kdesi hluboko a nesrozumitelně i naše chyba, že popelnice v Českých zemích skrývají tuny vyhozené potravy, která chybí jinde. Neumíme to rozdělit mezi všechny.

A velmi opatrně, cudně, je také možno připomenout, že Boží péče se nevyčerpává zabezpečením tohoto časného života. Že je zde život věčný. Život s Bohem. Povědět to oné matce s umírajícím dítětem ovšem vyžaduje moudrost, odvahu a především pomoc Ducha svatého.

5. Hleďte nejprve

Hleďte nejprve Boží království a spravedlnost jeho, a všechno ostatní vám bude přidáno. Nedělejte si tedy starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení.

(Mt 6,33-34)

Tato slova vyvádějí z obav, zda ta předchozí Ježíšova slova nevyzývají k přílišné pasivitě. Právě naopak. Hleďte! To je aktivita jako hrom. Aktivita bez

konce. Stále je třeba Boží království nacházet a stále je třeba je hledat. To hledání spravedlnosti Božího věku je tak důležité a tak zásadní, že se smíme spolehnout, že to ostatní, nač nezbude čas a energie, bude hledajícímu přidáno.

Kde hledat Boží spravedlnost? Odpověď se může zdát frázevitá, ale neexistuje výstižnější. V Kristu! A hnedle přiletí další otázka, no dobrá, ale kde hledat Krista? Odpověď zní - v bližních. V lidech kolem mne. V těch, s nimiž žiji, v těch, které potkávám, v těch, kteří vstoupí do mého života. Hledat ho solidárně i v těch, které neznám, ale o jejichž utrpení vím. Krásně o tom povídá podobenství Mt 25,31-46.

Hledání Boží spravedlnosti se neodehrává ve speciálních studiích, pracovnách, v chrámech a katedrálách. Děje se na syrové zemi. A neděje se ve velkých prohlášeních, protokolech, ujednáních. Děje se často v nepatrnosti, nezřejmosti. V rozhodování ve všedních věcech. Neplatí, že ten drobný človíček má holt smůlu a musí uhnout z cesty velkým a smělym plánům.

A krásná slova třicátého čtvrtého verše. Nedělejte si tedy starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení. To opět není výzva k lajdáctví. To je výzva k plnému prožití dneška! Jako bychom se neuměli radovat z přítomné chvíle. Je krásná, dobrá, a my se trápíme nad tím, jak to bude zítra. A tak si ji kazíme. Myslíme na to, zda stihneme zítra udělat to či ono, nestihneme, zařídíme, nebo nezařídíme...

A přijde den příští, a už bychom se konečně mohli uvolnit a radovat a užívat dobrých darů Božího stvoření, ale ono zase nic. Přivalí se totiž starosti příštího dne, a tak to jde pořád dál a dál. Jako bychom se pořád připravovali, že si klid a pohodu toho, co krásný život nabízí, opravdu vychutnáme až jednou, ale předtím ještě musíme zařídit to či ono. A to či ono trvá celý život. Škoda!

*Daniel Ženatý,
farář ČCE v Novém Městě na Moravě,
náměstek synodního seniora*

dějiny

Horní Branná, J. A. Komenský a lyže

V podkrkonošské půvabné krajině, asi 4 km od dnešního Vrchlabí, leží na březích potoku Sovince starobylá vesnice Horní Branná. První písemný záznam o její existenci pochází již z roku 1352. Toto území spadalo do panství Valdštejnů, kteří měli své sídlo na nedalekém hradě ve Štěpanicích (dnes po něm prakticky nezůstalo nic). Kromě svého rodového hradu však měli vybudován v Branně hrádek, který sloužil jako základna pro lovecké výpravy do okolních hvozdů.

Hlavní rodové sídlo Valdštejnů ve Štěpanicích bylo poškozeno za husitských válek a dále pustlo... Proto Valdštejnové začali budovat blízko již letité a skromné tvrze v Branné vzhodně zámek, který byl dokončen v r. 1582 Marií, dcerou Bořity z Martinic a na Smečně, manželkou Zdeňka z Valdštejna. Zámek byl na svou dobu opravdu výstavný, druhé patro bylo sice původně jen dřevěné, ale s odvážným ochozem, z něhož bylo možno obhlížet okolní krajinu, s přímým výhledem na Žalý... Štěpanické panství prodali Valdštejnové r. 1606 Václavu Zárubovi z Hustiřan a na Třeboveticích. Nový majitel byl stoupencem bratrské reformace a své přesvědčení několikrát statečně osvědčil s velikou zásadovostí ve skutečně krizových situacích. Na druhou stranu jeho osobní život nebyl příliš příkladný a tak musela jeho manželka ledacos tiše snášet. Maruše Zárubová (z rodu Engelberků ze Zellkingu v Rakousku, podle rodového jména se o ní v Branné mluvilo jako Andělíně či Angelině) byla katolička. Ale jednak v novém domově nejprve zažívala ještě dobu poměrné náboženské snášenlivosti, jednak byla obklopena nejen mnohými protestantskými poddanými, ale také mezi jejími šlechtickými sousedy a dokonce i příbuznými bylo mnoho evangelíků i členů Jednoty bratrské. Sám Komenský ji ve své Historii revelationum z r. 1659 charakterizuje, že "byla živým vzorem ctivosti a zbožnosti".

Jednou z žen, s kterými se stýkala a která byla branské paní v postavení a urozenosti rovná, byla paní Sádovská ze Sloupna, jejíž muž byl také přívržencem Jednoty a ve velice dobrém vztahu s bratrskou šlechtou ze Žerotína. Sádovští pobývali v Bílé Třemešné.

Ovšem výše zmíněný čas náboženské snášenlivosti pominul a naopak začalo docházet ke krutému pronásledování nekatolíků. Pro postoje bratrských šlechticů, převážně českých, byla pozornost nové, totalitní vládnoucí moci upřena i na Jednotu bratrskou, zprvu především na pány a bratrské kněze. I Jan Amos Komenský byl mezi těmi, kteří se museli skrývat. Aby zachránil život svůj i své rodiny, musel opustit své působiště ve Fulneku a po ukrývání se na Moravě na panstvích Žerotínů se dostává do Brandýsa nad Orlicí, kde se 1624 podruhé žení. Jeho manželkou se stala Marie Dorota, dcera bratrského seniora Jana Cyrilla, který spolukorunoval v r. 1619 (s Jiřím Dikastem, administrátorem konzistoře pod obojí) Fridricha Falckého na českého krále. Ten se musel tedy z pochopitelných důvodů skrývat tak důkladně, že se ani neodvážil účastnit svatby své dcery. Ale ani Brandýs neposkytoval trvale bezpečné útočiště. Komenský se přesunuje do Bílé Třemešné pod ochranu pana Jiřího Sádovského. Zde dopsal v r. 1625 svůj útěšný spis Hlubina bezpečnosti.

Již v březnu 1625 se Komenský dostal do podkrkonoší, když se v Doubravici podílel na setkání bratrských kněží u seniora Jednoty Václava Roha a byl zde pověřen, aby vyhledal v zahraničí místo, kde by trvalejší bezpečí našli ti členové a přívrženci Jednoty, kteří budou nuceni opustit svou vlast. Na své průzkumné cestě se dostal i do polského Lešna.

Po svém návratu přebýval s rodinou (včetně tchána J. Cyrilla) v Bílé Třemešné. Tam jej také zastihl posel z branského zámku, kterého vyslala paní

Zárubová, aby naléhavě přivedl do Branné baronku Estheru Sádovskou a bratrského kněze. Tím byl v Třemešné Jan Stadius, kterému byla zároveň svěřena výchova tří synů pana Sádovského. Jenže Jan Stadius právě nebyl přítomen, ale protože věc byla vážná, odcestoval s vyslaným poslem, na žádost paní Sádovské, do Branné i Komenský. Byl přece také bratrským knězem!

Důvodem pro tuto pohotovost byl stav Kristiny Poniatowské, mladého šestnáctiletého děvčete, které pobývalo v Branné. Jejím otcem byl Polák Julius Poniatowki, kterého doba pronásledování vyhnala z Mladé Boleslavi, kde vyučoval na bratrské škole na Karmelu a kde vyrůstala i jeho dcera. Matku již neměla. Julius pak po nějaký čas působil jako knihovník Žerotínů, ale Kristinu dal do zvláštního opatrování svému kolegovi, bratrskému knězi Janu Stadiovi, a tak i ona našla útočiště u Sádovských v Třemešné. Po nějakém čase ji pak přijala do své služby paní Zárubová v Horní Branné. Po dvou měsících se u Kristiny začaly projevovat nezvyklé stavy. A jelikož si s nimi lékař nevěděl rady, hledala paní Zárubová pomoc u bratrského kněze. Komenský sice okolnost, že byl k tomu případu přizván, označuje za "šťastnou náhodu", ale moc rady si s tím nevěděl. (Celkem se za Kristinou do Branné dostal třikrát.) Kristina upadala do hlubokého bezvědomí, kdy byla víc mrtvá než živá. Tyto stavy se střídaly s chvílemi, kdy se nacházela v "neobvyklém chorobném stavu, který se projevoval mimořádnými extázemi, viděními a zjeveními. Mluvila o nastávajících hrozných zmatcích a pronásledování, o tragickém konci pronásledovaných, o zázračném osvobození církve a o jejím novém slavném rozkvetu".

Těžko posoudit, nakolik se u tohoto bezesporu vnímavého děvčete mísily do jejích vidění ostatní podněty - o těžkostech a souženích toho věděla dost z vlastní zkušenosti a z vyslechnutých rozhovorů na zámcích v Třemešné i Branné, kde oba páni byli v důsledcích pobělohorské odplaty v neplnoprávném postavení. Mnohé obrazy měla z knihy Zjevení, kterou si nechávala předčítat. Komenský, i na základě žádosti obou šlechticů, zjednal, že vidění a hlasy, které Kristina měla, byly zapisovány.

Otec Kristiny odmítal přijmout tato poselství jako boží vnuknutí - na to byl příliš "střízlivý křesťan", jak píše A. Molnár. Svou dceru nenapravil ani osobními dopisy, v nichž přičítá Kristininy vidiny bujně obrazotvornosti a pohrdání tím, co Bůh pro člověka jednou provždy vykonal v Ježíši Kristu. Nepomohla ani osobní návštěva na branském zámku. Poniatowski byl pro tyto věci uzavřen. Ne tak Komenský. Má se za to, že ve svém raném spisku "O andělech" (který se nedochoval) sice dovozoval, že k novým zjevením již nedochází, ale od nějaké doby lze u něj sledovat takřka celoživotní ochotu být otevřen pro zvláštní způsob Boží komunikace s lidmi. V Ráji srdce píše, že Bůh používá i prostých věřících lidí, kterým svěruje svůj dar prorockví. Když Bůh žije, pak samozřejmě také mluví. A protože je láska, pak mluví z lásky, aby bylo křesťanům v souzeních poskytováno potěšení a dodávána naděje. Tento přístup mu nedovoľoval, aby jen tak přешel to, co mohlo být Božím vzkazem. Ať se jednalo o Kristinu, či před tím o Kryštofa Kottera či později

Mikuláše Drabíka. Ostatně, "v daném položení sil se stal Kristinin hlas mocnou vzpruhou v boji proti císařské rekatolizaci a reakci. To byla také hlavní příčina, proč mu Komenský přál sluchu" (A. Molnár). A skutečně můžeme říci, že Komenský rozhodně nepřizpůsoboval obsah křesťanské víry žádnému novému zjevení, ale spíše v nich hledal světlo politické naděje uprostřed válečné temnoty, která přinášela mnoho soužení, nespravedlnosti a nesvobody. Veledůležitou úlohu na politické, či spíše vojenské mapě Čech hrál v té době Albrecht z Valdštejna (vychovaný v Jednotě bratrské!). Po Komenského návštěvě v Branné na začátku ledna 1628 se kritický tělesný stav Kristiny nápadně zlepšil. Využila tuto okolnost, aby se na pokyn ve vidění vydala za Albrechtem na jeho sídlo do Jičína. Cestovala na saních v doprovodu obou baronek, které byly přesvědčeny o správnosti tohoto jednání. Kristina měla pro Albrechta "list s nebe", který jej měl varovat před jeho další službou po boku císařských vojsk. Vévodu Albrechta sice v Jičíně nezastihly, přijala je však jeho manželka, Isabela Kateřina z Harrachu. Převzala dopis s tím, že jeho obsah druhý den společně prohovoorí. Dala jej však přečíst místním jezuitům, kteří chtěli hned všechny tři ženy uvěznit i s jejich doprovodem. Vévodkyně jim však zaručila volný odchod. Sám Valdštejn bral nenáležitě dopis na lehkou váhu (navzdory své obvyklé pověrčivosti) a dokonce se bavil myšlenkou, že zatímco sám císař dostává dopisy jen z hlavních měst, on, vévoda Albrecht, přímo s nebe!

Tato mise sice dopadla šťastně v tom, že se všichni její účastníci bezpečně vrátili zpět, zároveň však domyšlené důsledky asi uspíšily odchod skupiny bratrských exulantů z podkrkonošské oblasti do Lešna, jen týden po návratu Kristiny a ostatních z Jičína. Hornobranský zámek se tak stal poslední zastávkou Komenského a ostatních na cestě do vyhnanství, která vedla přibližně směrem, který předzvědělo jedno z Kristininých proroctví.

Odchod skupiny exulantů, doprovázených Komenským, tedy nebyl z "Růžového paloučku", ale vedl přes bílé zasněžené Krkonoše. Do Lešna výprava dorazila 8. února 1628. Kristina zakotvila v rodině Komenských, protože tou dobou již nebyl živ ani její otec. Ještě jednou se vrátila do Branné, aby přiměla k odchodu také paní Zárubovou. Její přesvědčování se však minulo účinkem, snad i z rozhodnutí pana Záruby. Samotná Kristina se v následujících letech zotavila a provdala se za Daniela Vettera (Strejce), bratrského bohoslovce, spisovatele a tiskaře. Byl vnukem Jiřího Strejce, jednoho z králíkových překladatelů, který také přebásnil všechny žalmy s takovou mistrností a vnitřní hloubkou, že jsou mnohé z nich dodnes v evangelických církvích s užitkem zpívány... Kristina měla s Danielem 5 dětí, ale umřela poměrně mladá. Brzy po příchodu do Lešna se její dřívější stavy vytržení staly minulostí. Komenský však na ně nezapomněl a oživoval jejich poselství v několika spisech.

Není žádným způsobem doloženo, co se o Komenského několikanásobném pobytu ve vesnicích Horní Branná a přilehlých Valteřicích traduje - o jeho kázáních tu i onde, o ukrytí knih před odchodem do Lešna... V každém

případě ve Valteřicích, když to okolnosti dovolily, vznikl evangelický sbor.

Pobyty Komenského jsou na zdařilě udržovaném zámku v Horní Branné vyhrazeny dvě místnosti, které poskytují poměrně dost písemného i obrazového materiálu, aby si návštěvník odnesl potřebné množství informací i dojmů. Celou expozici i okolními prostory ochotně provází a poučený výklad poskytuje rodačka paní Svobodová. A zajímavost pro znalce našich poměrů - snad na nejčestnějším místě je vystaven portrét J. A. Komenského od malíře pana Maňáska, který vydala v r. 1992 Úzká rada. Vedle něj je umístěno věnování místnímu památníku, které v zastoupení Úzké rady psal a podepsal bratr Jiří Polma. Kde ty loňské sněhy jsou!

Ale zpět k historii vzdálenější: Protože Václav Záruba podporoval české stavy, byl v roce 1623 odsouzen k propadnutí majetku, ale od císaře jej dostal zpět alespoň jako manství. Nicméně po jeho smrti v r. 1632 propadlo a dědickým právem jej získal Albrecht z Valdštejna, který jej věnoval svému švagru, císařskému plukovníkovi Ottovi Bedřichu hraběti z Harrachu (snad ani nepřekvapí - známe-li lidské sklony k duchařství, že musela být vytrhána i prkna z podlahy v místnostech, které obýval Komenský, aby se "nákaza" dokonale vymýtila). V rodině Harrachů zůstala Horní Branná až do minulého století. Jejich známá nesmiřitelnost a odmítavý postoj k nekatolíkům (branské panství svého času spravoval i pražský kardinál Arnošt Vojtěch hrabě z Harrachu) způsobily, že v roce 1646 Švédové vypálili branský zámek i ves. Obojí bylo obnoveno, v Branné byl postaven také špitál a rovněž i architektonicky mimořádná stavba - harrachovská rodinná hrobka, kaple sv. Kříže. Sloh snad ani není možné určit - ale ve dvou sousoších pravidelných osmibokých hranolech rozdílné výšky, zbudovaných z narůžovělého pískovce, lze rozeznat vlivy byzantské i renesanční.

A právě prostřednictvím místních pánů z Harrachu se dostaly do Čech lyže, které hrabě přivezl ze své cesty do Norska. Místní řemeslník je pak měl vyrábět pro lesní personál, aby se mohl snadněji pohybovat zasněženou krajinou. Za čas se však používaly i jinde a postupem doby získaly oblibu u široké sportovní veřejnosti. Až si pojedete zase zalyžovat do Krkonoš, stavte se i v Horní Branné. Vinárna "Amos" v areálu místního zámku není jedinou připomínkou dramatického období, které jsem se pokusil nastínit.

Bohumil Kejř

citace v uvozovkách (není-li uvedeno jinak) jsou podle Komenského Historia revelationum z r. 1659

Prameny:

A. Molnár, N.Rejchrtová: Komenský o sobě, Odeon 1987

A. Molnár: Komenský v Horní Branné, článek v KJ 1958 č.4

R.Řičan: J. A. Komenský, muž víry, lásky, naděje, Kalich 1971

Prof. Mudr. Ludvík Schmid, CSc., J. A. Komenský v Krkonoších, Horní Branná 1992

poznámka - v době, kdy už byl tento článek připraven k tisku, začalo v KJ (11/02) vycházet Podkrkonošské vzpomínání na J. A. Komenského od Fr. Marka

Komenského biskupská péče o Jednotu bratrskou

Osvědčené pastorační obdarování Komenského vedle jeho vysoké vzdělanosti a bystrosti bylo předpokladem, aby byl jako čtyřicetiletý zvolen a ordinován v Lešně 6. 10. 1632 na biskupa Jednoty bratrské. Byl mu svěřen úřad písaře a péče o studenty a školy. Protože je jen jedním z biskupů, a nenese tedy ještě rozhodující odpovědnost za vedení církve, může být také s jejím svolením propuštěn na čas do Anglie (září 1641) a Švédska (1642).

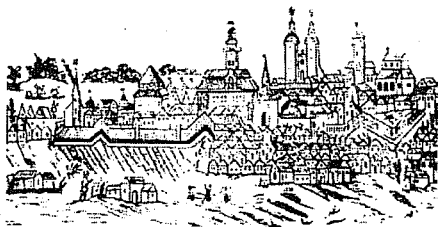
Když je Evropa už unavena třicátkou válečných let, Komenský dokončuje pedagogickou práci pro Švédy. Po úmrtí biskupa - sudího Jiřího Erasta (1643) umírá nyní (18. 4. 1648) i jeho nástupce Vavřinec Justin a funkce sudího je z biskupů určena Janu Amosi. Z Elblágu se vrací v srpnu 1648 do Lešna, aby na sebe vzal zátěž plné odpovědnosti za církev.

Je-li možno dopisem křičet, pak Komenský křičí do svědomí Švédů dopisem kancléři Oxenstiernovi 11. 10. 1648, aby při mírových jednáních nebyla škrtem pera odepsána česká reformace! Marně. Zklamala i poslední naděje na revizi mírových podmínek ve prospěch Čechů při ratifikaci smluv v lednu 1650 v Norimberku. Naděje v život české větve Jednoty bratrské byla totožná s nadějemi na svobodný návrat vyhnanců z exilového rozptýlení. Zdál se být konec všem nadějím.

V zimních měsících 1650 píše Komenský Kšaft umírající matky Jednoty bratrské... Nechce vzbuzovat plané naděje, ale cítí potřebu vysvětlit rozptýleným a bezradným bratřím jejich postavení, poradit a povzbudit. Zanikne-li Jednota, je nutno to přijmout podobně jako skončení pozemského života lidského. Pozůstalým členům Jednoty radí přidržet se jiné evangelické církve. Přes hluboký zármutek přináší spisek podivuhodný smír, není tu beznadějně zoufalství ani vzdorná vzpoura ve výčitkách Bohu. To proto, že Komenský ví o Bohu, který má v rukou i dějinné události a národy světa. Pro horlivou víru může obnovit to, co zaniká. Proto Komenský volá k pokání, modlitbám, nabádá k vroucí lásce k Bohu, věrné upamatovává na nebeským Otcem připravené Boží království. Zemře-li přece Jednota bratrská, národu, jehož svobodu prorokuje, odkazuje alespoň to nejlepší, co Jednota měla.

Na březen 1650, v reakci na ratifikaci mírových smluv, je do Lešna svolán synod celé Jednoty žijící ve vyhnanství. Hlavní otázkou synodního rozhodování bylo: co dál? Máme se vzdát vši naděje a splynout s jinými národy a církvemi?

Jak Komenský vždy povzbuzoval a potěšoval souvěrce, tak laičtí členové synodu mu to teď "vrátili". "Podrželi" Komenského, vyslovili to, co si přál ve skrytu duše. "Naléhavě žádali, abychom si nepřipouštěli takových myšlenek,

že bychom chtěli roztržení svatých svazků jednoty a řádu, jež předkové šťastně zřídili a po dvě století žárlivě střežili. Raději ať místo biskupů nedávno zemřelých jsou postaveny nové opory, a tak i nadále, pokud někteří z našich budou žít; konečný výsledek ať ponecháme prvnímu pastýři Kristu..." - tak vzpomíná sám Komenský na synodní jednání.

Zdá se, že synodní rozhodnutí znovu povzbudilo pokleslou Komenského naději na život Jednoty, zvláště když ještě na synod pro něho přišlo pozvání do Uher od Zikmunda Rákocziho na poradu o nápravě škol. Přijímá je jako Boží výzvu, zvláště když synod také rozhodl, že by měl navštívit bratry rozptýlené po Uhrách. Okamžitě se Komenský rozhoduje "projít otevřenými dveřmi posílené naděje" - jakoby se bál, aby zaváháním nepromeškal příležitost. Rychle nastupuje cestu. "Radili mi sice, abych šel brzo po velikonočních a vrátil se do svačtodušních svátků, ale já, připraviv si rychle potřeby, dal jsem se brzy na cestu, hodlaje se svými krajany velikonoce (17. dubna) slaviti kdekoliv, dá-li Bůh. I dal, že na Bílou sobotu jsem dorazil do Skalice..."

Komenský tu ve Skalici otevřel nový sbor a po souhlasu přítomných s usnesením lešenského synodu o zachování Jednoty ustanovil Jana Chodníčka biskupem. S ním pak učinil vizitaci i jiných sborů (Trnava, Lednica, Púchov - kde byl zvolen za představeného moravským kněžím Jan Efron.)

Velikonoční Vzkříšení v souvislosti se setkáním s bratry je Komenskému mohutným povzbuzením v pohledu na budoucnost Jednoty bratrské.

Zdá se, že tyto posílené naděje Komenského se odráží už v duchu III. dílu Truchlivého, ke kterému se v těchto letech úzkostného sevření vrací. Ve Rváni hrdličky v rozsedlinách skalních a skrýši příkré dlouho zůstávající... se na rozdíl od prvních dvou dílů nepouští do diskuse s Rozumem a Vírou; prostě se modlí. Se steskem i s důvěrností, s nářkem i pokorným odevzdáním se do ruky Boží, i se "svatým" vzdorem. Tady, soudím, se hluboce odráží niterný zápas Komenského - biskupa o Jednotu: "...by ty nás dal i smrti samé, hrobu a peklu k sehlčení, my však i odtud volati nepřestaneme... až vyslyšíš hlas náš... Vidíme to, ach, již vidíme, že není kam utéci před Bohem, leč k Bohu; před rozhněvaným Bohem k milostivému Bohu... Voláme a volati nepřestaneme k Bohu nejvyššímu, kterýž při nás koná dílo své. Onť pošle z nebe a zachová nás, pošle milosrdenství své a pravdu svou." Vzdorem víry v Boží milosrdenství se Komenský brání "pohřbít" navždy Jednotu bratrskou. Vymodlí si naději.

Situace Jednoty se po lešenském synodu poněkud vyjasnila, Komenskému je dovoleno vzdálit se do Uher, vyplnit přání Rákocziů na reformu školství; vyvíjí však i novou aktivitu agitační a diplomatickou pro zvrát současné politické situace a toužené osvobození vlasti pro usebrání zbytků Jednoty z exilového rozptýlení.

Když se Evropa 60. let přestala zajímat o českou otázku, Komenský v amsterodamském útočišti ve svém prorockém úkolu pro lidstvo (výchovné a všennápravné úsilí) nezapomíná na své strážné poslání biskupa Jednoty bratrské. Využívá pro ně svou tvůrčí aktivitu a vydavatelské možnosti. Už pouhým seřa-

zením vydaných spisů pro Jednotu vyniká jeho obdivuhodná a odpovědná biskupská péče, dojemně "slepování rozbitých nádob", úsilí zachovat, co se dá.

Je symbolické, že tato řada začíná vydáním zredukovaného biblického textu v Manuálu (1658) rozptýlením umenšenému počtu členů Jednoty, neboť Bible je pro křesťana nejdůležitější knihou. Druhou je Kancionál (1659). Písňe, jejichž textem je často parafrázovaný text biblický, formují a prohlubují víru, potěšují a posilují jako modlitby. Manuál i Kancionál Komenský vydává jako "dvojčata" v kapesním formátu; opět jakoby symbolicky "na cestu".

Protože se Jednota bratrská snažila žít důsledně pod autoritou Písma, vytvořila si na jeho základě církevní řády, jimiž usilovala vychovat své členy ve skutečné křesťany života a činu. Protože Komenský viděl v řádech opravdového ducha Jednoty, nutí ho to zpřístupnit je světové veřejnosti ve sborníku *De bono unitatis et ordinis...* (1660), kde vedle Stručné historie církve slovanské a Napomenutí církvím... má hlavní místo Řád církevní Jednoty bratří českých. Ten ještě sehraje svou důležitou roli v životě Jednoty bratrské v počátcích Ochranova. Už první věty úvodu Církvi anglikánské v četných narážkách odkrývají naději Komenského na život Jednoty nebo její vzkříšení.

Ve IV. díle Truchlivého (1660) nadepsaném Smutný hlas zaplašeného hněvem Božím pastýře... nahlédá Komenský již ke konečnému a úplnému rozeznání Jednoty. Je obdobou Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské. "Věděl jsem sic, že žádný proto, že o svých věcech pořízení učiní, neumírá; ale již vidím, že Boží vůle jest, aby matka naše Kšaftu svého smrti svou potvrdila..." Komentuje stav rozptýlené Jednoty, loučí se, láskyplně napomíná, sděluje se o své snahy církev udržet. "Já sic, poslední ovčince toho vrátný, chtěl jsem rozbouření tomu předce ještě (dle povinnosti své) ubrániti..." (Odtud také asi doposud tradované nepřesné označení Komenského jako "posledního" biskupa Jednoty bratrské.)

Oproti Kšaftu však ze smutného loučení Smutného hlasu důrazně zaznívá z ryzí víry množství prorockých slov o vzkříšení Jednoty, v křesťanské víře prohlédá za obzor smrti. Je přesvědčen, že na starých gruntech Hospodin postaví novou církev, a proto pozůstatkům opět připomíná Řád. "Já se nad tím příliš nekormoutím, že sám umíraje, tebe také, matko milá, Jednoto, umíráti, vidím, sebe i tebe Bohu tomu, kterýž i mrtvé křísí, s Abrahamem poroučuje (Žid 11,19). Aniž proto, že já, poslední na ten čas vrátný tvůj, po sobě dvěře zavírám, ty zavíra nebudeš, aby z hrobu svého vyjítí nemohla, ale tím více se při tobě sláva moci Boží zjeví, když i upadši povstaneš a umřevši ožiješ... Vesele tedy hlavy pozdvihuj, i v potupě své nyní ležící Jezukristova církví! Živ jest Pán tvůj, i ty živa budeš (Jan 14,19)."

V tomto výhledu k posílení víry a k duchovnímu vyučování vydává Komenský 1661 *Praxis pietatis*, pro Fulnecko katechismus a německý zpěvník, 1662 *Historii o těžkých protivenstvích církve české*, reedici velikonočních kázání, *Labyrint světa a ráj srdce*, *Hlubinu bezpečnosti*.

Co bylo v lidských silách a v lidském umění, Komenský v odpovědnosti za

církev před Bohem vykonal. Ostatní záleželo na Božím milosrdenství.

Svědomitá a láskyplná biskupská péče Komenského o Jednotu bratrskou nezůstala bez ovoce. Modlitby byly vyslyšeny, ač se toho sám nedožil, ač mu bylo dáno přežít i svého nástupce v biskupství, zetě Petra Figula, který zemřel v lednu 1670. Poselství víry zaslané na Fulnecko přivedlo odtud nové exulanty do Lužice, aby tu založili Ochranov (1722) a na starých gruntech postavili s Boží pomocí novou budovu Jednoty bratrské.

Po jejím "vzkříšení" ordinoval vnuk Komenského Daniel Arnošt Jablonský, "Královský nejstarší dvorní kazatel, konsistorní a církevní rada atd., jakožto Česko-moravských Bratří ve Velkém Polsku nejstarší Senior a představený," biskupy Davida Nitschmanna (13. 3. 1735) a Mikuláše Ludvíka Zinzendorfa (20. 5. 1737).

Důvěra Jana Amose Komenského v Hospodinovu moc a milosrdenství k zachování Jednoty bratrské byla naplněna.

Jiří Polma

Zprávy ze světové UF

Smířování konfesí aneb Misijní škola Jednoty bratrské v Leh (Ladak)

Když Středoevropan cestuje do Ladaku, který bývá také nazýván "Malým Tibetem", pak ho k tomu žene touha po dobrodružství nebo zvědavost. Projít pěšky jedinečný horský svět Himalájí nebo obdivovat a studovat nádherná svědectví svérázné kultury tibetského buddhismu v překrásných horských kláštorech jsou většinou tím nejvlivnějším podnětem. O to více je člověk udiven, když v Leh, malém hlavním městě Ladaku, stojí náhle před křesťanským kostelem.

Tak tomu bylo v každém případě i se mnou. Překvapen jsem přistoupil ke kostelíku a uviděl tabulku s nápisem "Moravian Church". A vedle prostý dům, který jsem později poznal jako domov místního kazatele a jeho rodiny. Neboť zatím, co jsem se ještě rozhlížel, už jsem byl pozván, abych vstoupil a jen o něco málo později

jsem už seděl s reverendem Elijahem Gerganem a jeho synem u šálku čaje. Jako v Surinamu nebo na Aljašce pustila se Jednota bratrská do práce také v Ladaku, který na ni kladl nejvyšší požadavky, kterých byly "ušetřeny" jiné církve a misijní společnosti.

Ten sbor je ještě i dnes malý, ale projevuje značnou životní sílu. Ve veřejném životě Lehu a Ladaku nehraje v žádném případě nepatrnou roli. Důvodem pro to je "Misijní škola Jednoty bratrské". Farář Gergan mi poradil: "Jděte někdy ráno do naší školy!" Nevycházel jsem z údivu, když jsem v následujících dnech znovu a znovu tuto školu vyhledával a poznával ji. Mluvil jsem s ředitelem, s učitelkami, oblečenými do vkusných sárí a s učiteli, se žáky a žákyněmi a mohl jsem se účastnit vyučování v úzkých, spartánsky zařízených, ale čistých třídách. V městě jsem ze všech stran slyšel o vynikající pověsti této

školy.

Žáci jsou samozřejmě ve zcela převážujícím počtu buddhisté (asi 950), vedle nich asi 250 muslimů, 70 hindů, 10 sikhů a 17 křesťanů. Konfesijní obraz učitelů je podobně pestrý: 31 hindů, 14 křesťanů, 6 muslimů a 7 buddhistů. Z nich mi jeden mnich vyprávěl, že u prvňáčků, kteří ještě neumějí anglicky, používá jako vyučovací řeč jejich mateřštinu "ladaki". Všichni učitelé získali své vzdělání na indických univerzitách. Ve škole se nevyučuje žádné náboženství. Vyučovací řeč je angličtina.

Být přítomen rannímu začátku vyučování je nezapomenutelný zážitek. Ve svých půvabných, karmínově červených školních uniformách se shromažďují chlapci a dívky ve spřádáných řadách podle věku do 3 skupin na 3 školních dvorech. Jeden ze starších žáků přečte s pomocí tlampače Ochranovské heslo dne. Potom všech 1 300 žáků odříká společně a hlasitě modlitbu Páně "Otče náš". Dříve než děti a mladiství odejdou na vyučování do svých tříd, zazpívají indickou národní hymnu. Žáci přicházejí z celého Ladaku. Tserin Chondol ze Zanskaru, žákyně 6. třídy, mi vyprávěla, že nejdříve putuje se svým otcem tři dny přes 5 000 metrů vysoké průsmyky pod zasněženými velikány, vysokými přes 7 000 metrů, aby stihla autobus, který ji dopraví po 8 až 10 hodinové jízdě do školy v Lehu.

Kulturní odlišnost mezi domorodým prostředím a existencí žáků ve školních uniformách, odříkávajících společně modlitbu Páně na školním dvoře, je obrovská. Děti, které jako Tsering přicházejí zdaleka, musí žít po celý školní rok u příbuzných nebo

známých v Lehu, jen jedinkrát v roce přijedou domů na zimní prázdniny, které trvají dva a půl měsíce.

Žáci pocházejí většinou z nižších a středních vrstev obyvatelstva. Zamožní posílají své děti do školy v Kašmíru nebo v Indii. Protože Misijní škola Jednoty je školou soukromou, musí vybírat roční školné ve výši 150 amerických dolarů. A to velmi mnozí rodiče neseženou. Stipendia umožní přístup také dětem z chudších rodin. Učitelé a děti platí určitý obnos z platu, popřípadě kapesného, do stipendijních fondů školy.

Ve své prosté křesťanské existenci a ve školní práci pro Ladaky vidí místní sbor svůj úkol. Důrazem na spojovací články náboženských základů vydává jasné svědectví o působivé práci smíření na území, v němž je stále napětí především mezi muslimy a buddhisty.

*Dr. Hans Pilgram, Trevír
Herrnhuter Bote, překl. M. Ulrichová*

... A církev není skupina hovniválů, kde se každý snaží tlačit před sebou tu svoji kuličku. Spíše naopak nese me břemena jedni druhých. Jak úžasné jsem to mohl prožít, když jsem si povídal s jedním studentem a on mi popisoval situaci v jeho kmeni na severní hranici Indie. Nějak jsme se dostali k historii a mluvili jsme o tom, jak křesťanství přišlo právě na tak vzdálené místo. A pak jsem objevil úžasný fakt! Student Chara mi povídá: "Víš, počátky našeho křesťanství sahají kdesi k Wesleymu ... a taky k Moravským bratrům (!), jenomže já ani nikdo v mém kmeni o nich nic nevíme, jestli vůbec ještě jsou a odkud vlastně pocházejí..."

Moje brada mi spadla skorem až do klína: "Cože, ty pocházíš z místa, kde Moravští bratři založili svoji misii, a tvůj kmen se teď snaží zjistit, kdo že to byl na počátku jejich křesťanství? Tak mi dovol, abych s tebou sdílel (pro mě) nádhernou skutečnost, že já sám jsem z kraje Moravských bratří! Byli to moji předkové, moji duchovní otcové, moji bratři v Kristu, kteří se za vás modlili a kteří k vám vyslali první misionáře! Byli to oni, kdo se za vás modlili více než sto let v nepřetržitém řetězci modliteb. A modlili se ne jenom za vás, ale za celé misijní dílo, které se díky nim mohlo rozšířit po celé zemi! A oni se modlili také za nás, ano za náš český národ..."

*z článku Půl roku v Indii
aneb mezi křesťany a Indy*

Jakub Pszolka, Bratrská rodina 1 / 2002

Albánie:

Rada světové Jednoty bratrské rozhodla podpořit misijní práci v Albánii i v tomto roce z programu "Nové svědectví světu" a to příspěvkem 10.000 USD. O práci v Albánii se stará Misijní společnost Jednoty v Christiansfeldu-Dánsko. V uplynulých letech bylo z misijního programu Jednoty uvolněno celkem 650 tisíc USD. Největší příspěvky šly na práci v Zambii a Hondurasu.

Hnutí duchovní obnovy sborů

Dne 23. ledna t.r. se setkali bratři Th. Clemens a Th. Gill, biskupové Jednoty bratrské, br. M. Theile, člen ředitelství Evropské kontinentální provincie a A. Tasche, kazatel v Ochranově se zástupci hnutí Duchovní obnovy sborů superinten-

dentem P. Hessem a farářem W. Breithauptem. Hnutí Duchovní obnovy sborů zastupuje charismatické hnutí působící uvnitř církví v Německu. Podnět k setkání vyšel od bratrských biskupů, aby se poradili, jak přistupovat k charismatickým skupinám a jednotlivcům uvnitř Jednoty bratrské. I když tento rozhovor nepřinesl žádné konkrétní výsledky, posloužil k vyjasnění a porozumění některým otázkám.

Seminář "Charismatické hnutí"

Ve dnech 11.-13. října se bude v Eisenachu (Německo) konat seminář na téma Charismatické hnutí, který pořádá Evropská kontinentální provincie. Seminář připravují bratři Th. Clemens, Ch. Fischer, G. Kreusel, M. Salewski a M. Theile. Podrobný program bude včas publikován.

ekumena

Světový den modliteb 1. března 2002

Letošní pražské shromáždění k Světovému dni modliteb se konalo v moderním kostele Husova sboru Církve československé husit-

ské na Vinohradech. Tématem pro rok 2002 byla "Výzva ke smíření" a vypracování modlitebních textů bylo svěřeno rumunským sestrám. V Rumunsku převažuje pravoslavná církev, proto bohoslužba i zvláštní melodika některých písní byly pro nás trochu nové, ale krásné. Jako tomu je v jiných letech, i tento rok se sestry, které sestavily modlitební texty, sou-

středily na prosby za svoji zemi. Rumunsko prochází složitým vývojem a ani po dosažení svobody od totalitního systému se nezbavilo těžkých problémů, které zvláště tíživě dopadají na ženy. Za ně se tedy modlili tento den křesťané po celém světě, v asi 180 zemích všech kontinentů.

Jako každoročně Světovému dni modliteb předcházelo hodně přípravné práce. Český výbor SDM, v němž je zastoupeno asi 10 českých křesťanských církví, obstaral nejdříve modlitební texty a písně, dobrovolné překladatelky texty přeložily z angličtiny a některé písně přebásnila sestra Alena Naimanová, farářka Církve čs. husitské. K rumunským písním se ještě připojily další písně podle našeho výběru.

Tématu "Výzva ke smíření" se věnovala i loňská Evropská konference SDM, konaná v červenci 2001 v Praze. K tématu smíření vybraly rumunské sestry biblický příběh o Abigail, Davidovi a Nabalovi z 1. knihy Samuelovy, kap. 25, 2-42. Pod vedením herečky, sestry Olgy Schmidtové ze Slovenské evangelické církve v Praze, která příběh zdramatizovala, byl nastudován a s největší věrností zahrán celý příběh o Abigail a její zásluze na smíření. Dramatizace měla na konferenci takový úspěch, že se český výbor SDM rozhodl doporučit podobnou dramatizaci i do našich shromáždění 1. března 2002. V Praze jsme k tomu museli opustit dosavadní formu setkávání podle obvodů. V Husově sboru se tedy letos konalo modlitební shromáždění pro celou Prahu, s výjimkou některých okrajových částí Prahy. S takto zvětšeným počtem po-

řádajících a účinkujících jsme neměli mnoho zkušeností, ale podařilo se to, jistě také proto, že režii měla opět sestra Olga Schmidtová.

Průvodkyní celého modlitebního večera byla sestra farářka Jana Špaková z Církve čs. husitské. Z téže církve pak zde byli i zpěváci z pěveckého sboru "Vyšehrad", varhanice i sólová zpěvačka, kteří svým krásným hudebním projevem potěšili všechny účastníky. Krátkým svědectvím o smíření na základě Bible posloužila sestra Milada Pohlová z Bratrské jednoty baptistů. Mezi sestrami, které přednášely jednotlivé části modliteb, bylo hodně sester z Římskokatolické církve.

Do bohoslužby zařadily rumunské sestry křopení čistou vodou, jak je zapísáno v knize proroka Ezechiele, kap. 36,25-28. Toto křopení, při němž se četl celý text z Ezechiele, bylo zde také a s palmovou větví a nádobkou prošla kostelem sestra Helena Blaženínová z Českobratrské církve evangelické.

V závěru modlitebního večera byla uspořádána sbírka, která je letos v České republice určena pro podporu dvou českých vesnic v Rumunsku. Při sbírce jsme poslouchali ze záznamu originální bohoslužebné písně z Rumunska.

Jako vždy, i letos byly na konci shromáždění promítány diapositivy, seznamující nás se zemí, v níž modlitby vznikly. Účastníci měli možnost poznat krásy Rumunské přírody, ale i těžký život obyvatel. Bylo dobře vidět, že Rumunská společnost velice potřebuje obnovu a k tomu volá církev ke spolupráci. Po roce 1989 začalo svou činnost mnoho nevládních or-

ganizací. Obnovují se staré náboženské řády a vracejí se ke své charitativní tradici. Původní text k jednotlivým obrazům přeložila - opět jako každý rok - sestra Marie Ulrichová z naší církve a sama jej velmi krásně přednesla.

Mysleme na Rumunsko, které tolik potřebuje obnovu ve všech směrech. Jsme vděční za to, že můžeme být s tolika lidmi spojeni ve společných modlitbách.

-tk-

Profesor Josef Smolík osmdesátiletý
Evangelická teologická fakulta UK spolu se Synodní radou ČCE uspořádala 5. března t.r. konvokaci k významnému životnímu jubileu prof. Smolíka. Početné ekumenické shromáždění zcela zaplnilo velkou fakultní posluchárnu, aby vyjádřilo dík za dosavadní práci jubilanta. Mezi účastníky byli m.j. představitelé Ekumenické rady, Kostnické Jednoty, teologické fakulty a přátelé z mnoha dalších teologických fakult českých i zahraničních.

V úvodním slovu děkana Pavla Filipiho zazněla témata, jimiž se v současné době prof. Smolík zabývá: Starý zákon, kázání na Starý zákon, práce liturgického odboru na výkladu starozákonních perikop a výzva, kterou pro křesťany představuje židovstvo.

Profesor Smolík pak ve své přednášce na téma "Starý zákon - kniha židů i křesťanů" (vyjde později tiskem) hovořil o tom, že židé a křesťané čtou Starý zákon rozdílně, ale od židovských vykladačů se můžeme učit hlubšímu pojetí času a skutečnosti biblického textu, který liberální

teologie chápala pouze jako literaturu. Zmínil i podněty, které z toho vyplývají pro výklad starozákonních perikop.

Slovem o Boží lásce a z ní pramenící naději bratr synodní senior Pavel Smetana shromáždění zakončil.

M. Janecká

Bohoslužby pro rozvedené

Pod titulem "Roztavení prstenů" přinesl stuttgartský měsíčník "Zeitzeichen" (donedávna "Evangelische Kommentare zu Religion und Gesellschaft") zajímavou zprávu o bohoslužbách pro rozvedené. Zatímco se v Německu ve všech církvích - Jednotu nevylučuje - ještě o těchto bohoslužbách silně debatuje, reagovaly evangelicko - reformované církve ve Švýcarsku už před třemi roky na stoupající rozvodovost a nabízejí bohoslužby pro rozvedené. V uplynulých letech změnilo pět evangelicko - reformovaných kantónálních církví svou ústavu tak, aby církve mohly provádět rozvodový obřad s požehnáním.

O jednotlivostech obřadu rozhoduje představenstvo příslušného sboru po dohodě s postiženými. Příprava a provedení slavnosti se mají podle vedení církve zakládat "na hledání smyslu našeho bytí a jednání, na pochopení a uznání omezenosti našeho života a na zkušenosti z naděje a odpustění." V liturgické příručce, kterou v září 2000 vydalo církevní vedení v St. Gallenu, je představen možný průběh bohoslužby pro rozvedené. Doporučuje se v ní, aby při této příležitosti byli přítomni také bližší příbuzní, děti a přátelé. I když si tuto bohoslužbu oba rozvedení nepřejí, mů-

že být smysluplné vyhovět přání jednoho z nich. Především tehdy, když bylo manželství uzavřeno v církvi.

Švýcarský teolog Andrea Marko Bianca vidí v liturgické nabídce poskytnutí pastýřské pomoci, aby se vzniklé rány právě rozvedeného páru hojily a podpořily obnovení dobrého vztahu. V žádném případě nejde o "povzbuzení" k rozvodu manželství, nýbrž o konstruktivní, co možno nejdůstojnější oddělení před oltářem - místem, kde manželství začalo.

Zatímco se bohoslužby pro rozvedené provádějí ve Švýcarsku podle církevního práva přibližně 3 roky, byly rozvodové obřady zmiňovány v teologických odborných časopisech v USA už koncem 60. let. Právě roku 1986 se objevila první liturgická kniha ve Spojené církvi Kristově (United Church of Christ), která obsahuje obřad rozvodu. Také anglosaské církve (např. Anglikánská církev Kanady) vydaly liturgii s rozvodovým obřadem. Pět až deset procent duchovních, kteří v USA tuto liturgii používají, vypovídá téměř výhradně o pozitivních zkušenostech.

Bohoslužby pro rozvedené v praxi (podle novinářky Constanze Straubové)

Po 27 letech manželství došlo u paní J. M. k rozvodu. Paní J. M. je jednou z prvních osob ve Švýcarsku, která v roce 1992 požadovala církevní obřad pro rozvedené. Když její bývalý manžel odmítl s ní ještě před rozvodem hovořit, rozhodla se sama k tomuto kroku. Chtěla před sborem vyznat, že se jí manželství nepodařilo a že velice trpí tím, že složila manželský slib, který nemohla dodržet.

S duchovním ve svém sboru v

Curychu prohovořila průběh bohoslužeb pro rozvedené. Přitom jí šlo také o to, aby veřejně vyznala své vlastní chyby. Své myšlenky vyjádřila v osobním vyznání viny, které při bohoslužbách předčítala. Na oltáři stála misa naplněná vodou jako symbol pro "moře zapomenutí", do níž paní J. M. ponořila několik hliněných střepů.

V další části obřadu duchovní poklekl a pomazal jí nohy. Nakonec jí položil velký šátek kolem ramenou na znamení, že ji Pán ochraňuje a přiznává jí místo ve svém království. V tom okamžiku paní J. M. cítila, že ji církev přijala a to byl pro ni nesmírně osvobozující pocit.

připravila M. Ulrichová

Sv. František Saleský (1567-1622)

V letošním roce si připomínáme dvojnásob kulaté výročí životních dat Františka Saleského - 435 let od jeho narození a 380 od úmrtí.

Od útlého mládí byl velice vnímavý na duchovní věci a úzkostlivě prožíval obavy o svém možném ztracení, které jej přivedly až do několikaleté agónie, která byla ukončena až zjevením, které prožil v pařížském kostele St. Etienne-des-Grés, při kterém slyšel nebeský hlas: "Nenazývám se Ten, který odsuzuje; mé jméno je Ježíš".

Františkova odpovědnost za duchovní práci se rozšiřovala z misijního působení mezi katolíky na jižním pobřeží Ženevského jezera k dalším pověřením, při nichž se projevil jako muž velkých obdarování, především kazatelského.

Napsal dvě knihy: Úvod do zbož-

ného života (1608) a Pojednání o Boží lásce (1616), ve kterých mimo jiné ujišťuje, že křesťanská svatost je dosažitelná i pro ty, kteří žijí obvyklý (neklášterní) život ve svých rodinách, zaměstnání atd.

V loňském roce byla na vlnách Českého rozhlasu vysílána Františkova moudrá, pokorná a přitom až důstojně roztomilá "Modlitba ve stáří", kterou působivě přednesl Alfréd Strejček. Není divu, že byla na přání posluchačů opakována a že si o ni lidé psali. Za povšimnutí stojí, že ji František napsal a jistě i vnitřně prožil, ačkoliv se sám dožil pouhých 55 let. Kdy je vhodný čas začít myslet na stáří?

red.

Modlitba ve stáří

Pane, ty víš lépe než já, že den ode dne stárnu a jednoho dne budu starý. Chraň mne před domněnkou, že musím při každé příležitosti a ke každému tématu něco říci.

Zbav mne velké náruživosti chtít dávat do pořádku záležitosti druhých.

Nauč mě, abych byl uvážlivý a ochotný pomáhat, ale abych při tom nešťoural a neporučnickoval.

Zdá se mi, že je škoda z přemíry moudrosti nerozdávat - ale ty, Pane, víš, že bych si rád udržel pár svých přátel.

Nauč mně, abych dovedl mlčky snášet své nemoci a obtíže. Přibývá jich a chuť o nich hovořit roste rok od roku.

Netroufám si prosit, abys mi dal dar s radostí poslouchat druhé, když líčí své nemoci, ale nauč mě trpělivě je snášet.

Také se neodvažuji prosit o lepší paměť - ale jen o trochu větší skromnost a menší jistotu, když se má paměť neshoduje s jejich pamětí.

Nauč mě té obdivuhodné moudrosti umět se mýlit.

Drž mě, abych byl, jak jen možno, laskavý. Starý morous je korunní dílo ďáblovo.

Nauč mě u jiných odhalovat nečekané schopnosti a dej mi krásný dar, abych se také o nich dovedl zmínit.

Mám vrásky a šedivé vlasy. Nechci si stěžovat, ale tobě, Pane, to říkám - bojím se stáří. Je mi tak, jako bych se musel rozloučit, nemohu zastavit čas. Pociťuji, jak den ze dne ztrácím sílu a přicházím o bývalou krásu.

Byl jsem pyšný na to, že se stále ještě mohu měřit s mladými. Teď cítím a uznávám, že již toho nejsem schopen. Byl bych směšný, kdybych se o to pokoušel.

Ale ty, Pane, říkáš: "Kdo věří ve mne, tomu narostou křídla jako orlovi."

Dej mému srdci sílu, abych život přijal tak, jak jej ty řídíš. Ne mrzoutsky, ne lítostivě se skleslou náladou, ne jako odcházející, ale jako vděčný a připravený ke všemu, k čemu mě ty, Pane, ještě povoláš.

A k tomu mi dej všechnu sílu srdce!

Amen.

informace

Historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace VERITAS pořádá již sedmý běh soustředění mladých historiků v době od 12. do

19. července 2002 ve Velké Lhotě u Dačic. Hlavním tématem soustředění tento rok budou: **"Příčiny a průběh druhé světové války"**. Pro zájemce o seriózní historickou práci bude připravena speciální činnost při výzkumu **Valdenské cesty**. V programu soustředění nebudou pouze činnosti spojené s historií, ale také výlety, zájezdy, koupání a sportování v krásném prostředí. Finanční úhrada pobytu: 1 000 Kč. Podrobnosti v přihlášce.

Přihlášku je možné získat po zaslání e-mailu na adresu: prihlasky@email.cz. Případně ji na požádání zašle M. Soukup, který také odpovídá na následující adrese a telefonu na všechny další dotazy. Kontakt: Smetanova 830/4, 289 22 Lysá nad Labem, mirek.soukup@atlas.cz, 0607/736451.

naš seniorát

Na téma Židé a křesťané

Rozhovor s RNDr. Mojmírem Kallusem

Před časem jsme uveřejnili studijní materiál synodu ČCE o Židech a křesťanech. Měl projít i rozhovorem ve sborech. I když v pražském sboru na toto téma hovořil jeden z jeho spoluvtůrců Dr. Martin Prudký z Evangelické teologické fakulty UK, je dobré slyšet více hlasů a názorů. Požádal jsem o rozhovor bratra Mojmíra Kalluse.

Rád bych Tě našim členářům nejdříve představil - bylo by pravdivé tvrzení, že jsi "profesionální příznivec židů?" Myslím, že s tím je spojeno i Tvé zaměstnání. Mohl

bys nám sdělit, co děláš?

Není to úplně přesné, ale asi máš na mysli, že jsem předsedou české pobočky Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ). Je to ale funkce čestná, živím se v současné době překládáním, předtím jsem byl pastorem v KS Praha.

Jsou zaměstnání, která nejde vykonávat bez vnitřního zaujetí. Jak se rodil Tvůj vztah ke křesťanské víře a potom i ten zvláštní příklon k židům?

Uvěřil jsem ve svých 21 letech během studia Matematicko-fyzikální fakulty v Praze. Rozhodující roli hrál můj tehdejší spolubydlicí a kamarád, který mě přivedl do Církve bratrské a též na Maniny. Moje rozhodnutí pro Krista bylo současně dost rozumové, předcházelo mu několikaměsíční "počítání nákladu". Bral jsem to tak, že dám Bohu svůj život k dispozici a že to bude zásadní životní přelom. To se potvrdilo.

Můj příklon k židům se vyvíjel, důležité mezníky byly asi tyto: v mé (ne-křesťanské) rodině byly vždy sympatie k židům a Izraeli, ve sboru jsem od počátku slyšel o jejich vyvolení. V roce 1992 jsem poprvé jel do Izraele a mnoho věcí mi na místě došlo. O pár let později jsem poznal mesiánského pastora Rubena Bergera, který pro mne dodnes hodně znamená. Když mi v roce 1994 nabídli, abych se ujal vedení vznikající české pobočky ICEJ, už mi přišlo normální se tímto tématem zabývat.

Co v současnosti mohou křesťané, kteří chtějí prokázat svůj vztah k židům, vykonávat nebo jak mohou svůj postoj projevit?

Vedle "úklidu před vlastním prahem", o kterém asi ještě budeme mluvit, zaznamenávám dva typy aktivit. Jednak proklamativní - snaha vyjádřit pokání křesťanů za krivdy spáchané na židech v minulosti. Za druhé praktické - např. účast na práci pro sociálně potřebné členy židovských obcí, brigády při obnově synagog nebo hřbitovů, případně podpora židů v jiných záležitostech.

Jaké jsou na to reakce z té druhé strany? Snaží se také některé židovské kruhy o "ekumenismus" s křesťany?

Vztah je dosti asymetrický: křesťané se zdají mít mnohem větší potřebu s židy komunikovat než židé s křesťany. Židé zpravidla vyjadřují přání, aby je křesťané prostě nechali na pokoji. Je v tom skrytá obava, že židé by měli křesťanům zase sloužit jako předmět k potvrzení jejich teorií, s tím, že tentokrát chtějí ti křesťané používat laskavých prostředků, na rozdíl od dřívějších násilných metod. Tato nedůvěra tvoří nemalou bariéru, ale časem a pozitivními praktickými zkušenostmi ji lze překonávat. Řekl bych, že ta židovská obava je relevantní a každý z nás by se měl do tohoto zrcadla pozorně podívat. Jinak mám dojem, že větší ochotou k "ekumenickým" kontaktům jeví židé liberálnějšího zaměření, ale i tady je postoj spíše pasivní než aktivní.

Někdy se mi zdá, že ustrčený vztah některých křesťanských skupin k židům sklou-

zává k nekritické podpoře všeho, co koná dnešní politický stát Izrael. Nemyslíš, že je v tom určité úskalí?

Jistěže je to velice těžké. Problém je už v tom, že když se někdo začne o problematiku hlouběji zajímat, brzy zjistí, že mediální obraz Izraele je neuvěřitelně zkreslený. Když pak člověk neuměle "vytáhne do boje proti křiklavé nespravedlnosti", obvykle se ztrapní a začne být sám podezříván ze zaujatosti.

Kromě osobní nezralosti může mít případná nekritická podpora snad i teologický důvod, pokud by někdo přetížil aspekt naplňování Božích plánů a ztotožnil izraelský stát s Boží vůlí. To je ale asi dost okrajový pohled. Udržet správnou rovnováhu však není snadné. Znamená to vnímat, že se před našima očima naplňují některá biblická proroctví a že již půlstoletí, kdy Izrael odolává přesile, si můžeme hmatatelně uvědomovat Hospodino-vu věrnost a milosrdenství a sledovat, jak důmyslně On vychovává svůj národ, který samozřejmě nikdy neopustil. Současně musíme mít prostor pro to, že existují společenské a politické procesy, které mají svůj reálný vliv a které mohou být v rozporu s Boží vůlí.

V tomto ohledu radím dvě věci. Člověk by neměl být selektivní, tedy vypouštět informace, které mu nezapadají do jeho předem vytvořeného obrazu. Za druhé: modleme se za Araby. Musíme vidět, jak moc potřebují poznat Boží slitování.

Obraťme teď naši pozornost k materiálu o vztahu křesťanů k židům, který byl předložen synodu Českobratrské církve. Mohl

bys jej zhodnotit?

Zaujala mne hned okolnost zmíněná v úvodu, totiž že již v roce 1969 reagovalo poselství synodu na nebezpečí antisemitismu. Tento v oné době vyznavačský čin dokládá též citlivost "některých členů církve" na protižidovské postoje, čehož si velmi vážím.

Text považují jako celek za velmi trefně formulovaný ve všech svých nesebných bodech. Například úvodní pasáž zdůrazňuje, že polemiky křesťanů vůči židům, z nichž se vyvinula dlouhá negativní historie vzájemných vztahů, vycházely především ze snahy řešit eklesiologickou otázku, tedy otázku po Božím vyvolení, spíše než otázku christologickou. Tak se to jevílo také židovské komunitě, která se ostatně dále vyvíjela spíše bez Krista než proti Kristu. Plně souhlasím s postojem, že otázku vyvolení nám vůbec nepřísluší uzavřít. Naneštěstí naši otcové vzali toto výsostné Boží právo do svých rukou a tím učinili vskutku osudný krok, který natrvalo ovlivnil nejen vzájemné vztahy křesťanů a židů, ale dějiny církve vůbec. V této souvislosti mi vyvstává názor Rubena Bergera, který vidí v tomto rozhodnutí předobraz mnoha dalších rozdělení uvnitř církve, neboť na jejich počátku byl často podobný postoj: snaha v lidském horizontu rozhodnout, kdo má pravdu.

ad: "nechceme... spojovat spásu Židů s jejich přijetím křesťanské víry".

Tato otázka je samozřejmě ožehavá a různé skupiny křesťanů se ve snaze dát na ni odpověď budou asi lišit. Shoda je nepochybně v tom, že "židy

v jejich věrnosti Tóře považujeme za pokračovatele Izraele jako vyvoleného lidu Božího" a v tom, že jedinečné postavení Izraele je "skutečností platnou i po Kristu".

V otázce "židovské misie" soudím, že dnes již není udržitelné chápat misijní poslání církve tak, že křesťané budou židy získávat pro svou podobu víry v mesiáše (tj. "dělat z nich" baptisty, katolíky, adventisty atd.), která se vyvíjela téměř výhradně v prostředí věřících z pohanů a vstřebala i mnohé vlivy hebrejskému prostředí cizí. Měli bychom mít prostor pro to, že on k nim může mluvit sám, jejich řečí. Obávám se, že pro nevalné povědomí o židovské tradici je možnost "být židům židem" pro průměrného křesťana z pohanů dost omezená. Jako nadějně se mi jeví hnutí tzv. mesiánských židů nebo hebrejských křesťanů, které se formuje prakticky i teologicky a pro něž je výše uvedená otázka pochopitelně stěžejní.

Jinak nevidím důvod, proč by naše (někdy nově nalezená) tolerance židovské zbožnosti měla vést ke zpochybňování novozákonní zvěsti či písem, která svědčí o tom, že "mimo Krista není spásy". V tomto smyslu tedy věřím tomu, že Židé, a právě oni na prvním místě, mají spasení v Ježíši a že přijetí Krista je pro Žida jakýmsi "zkompletováním". V tomto bodě se samozřejmě ortodoxní křesťanství a judaismus nemohou shodnout.

Dodávám, že unést takový rozdíl lze i s noblesou a úctou, která se pro mne nevylučuje s vírou, že "bude spasen všechen Izrael" ve smyslu Pavlovy epištoly Římanům.

Jakým způsobem obracet pozornost křesťanů k židovským bratrům?

Takzvaná substituční teorie si nepochybně zaslouží odmítnutí. Aby však nezůstalo jen u proklamace, musí se takové odmítnutí projevit prakticky. Ze zkušenosti vím, že tato teorie nemusí být výslovně formulována, aby byla pevně zakořeněna v lidských srdcích. Projevuje se pak nejen předsudky vůči židům, ale též deformovaným chápáním Písma a arogancí (viz Řím 11:18). Prvním krokem proto je solidním biblickým výkladem tyto hrady narušovat a současně prezentovat biblickou perspektivu. Zájem o židovské bratry se pak dostaví přirozeně.

Vím, že se v praxi osvědčily akce typu dne pro Izrael ve sboru. Mohu doporučit též návštěvu synagogy v době velkých svátků, je však užitečné mít k tomu určitou přípravu. Osobní kontakty s členy židovské komunity se mohou vyvíjet velmi pěkně, ale chce to čas, což je vzhledem k historii dost pochopitelné.

Jak mohou křesťané čerpat z židovské tradice?

Souhlasím ze srdce s tím, že ne všechno z židovské tradice se má stát naší tradicí. Především, judaismus se od společného bodu vyvíjel právě tak dlouho jako křesťanství, tedy 2000 let. Svěbytnost obou větví netřeba zpochybňovat. Kromě toho se mi zdá laciné natřít svou dosavadní křesťanskou existenci tenkým židovským náterem - třeba používat několik hebrejských výrazů, nosit jarmulku nebo se obklopotvat židovskými suvenýry.

Závažnější je teologické vymezení.

Jedním z velkých témat Nového zákona je právě odlišné postavení křesťanů ve srovnání s lidem Mojžíšovy smlouvy. Nekritické přejímání židovské tradice by skutečně mohlo být anachronickým "návratem pod zákon".

Kromě osobního setkání s živou vírou, které je vždy vzácné, se mi jako nejhodnotnější jeví čerpání z židovských výkladů. Židům byla vskutku svěřena Boží slova (Řím 9:2) a pozehnání, které z toho plyne, můžeme dnes zachytit i my. Například díky internetu se množství pramenů stává dostupným širším vrstvám.

Jako praktický začátek bych mohl doporučit věnovat se některým biblickým svátkům. Při nich lze velmi dobře sledovat bohatství biblického zjevení a současně praktikovat potřebnou kritickou reflexi. Porovnáním křesťanského obsahu s židovským tradičním chápáním svátků jako je pesach/velikonoce nebo šavuot/letnice dochází k objevům překvapivých souvislostí.

Děkuji osobně za Tvou ochotu k otevřeným odpovědím.

Bohumil Kejr

Potštejn 2001

Budou jásat každý v tvém jménu, pozvedá je jejich spravedlnost (Žalm 89,17). Pod tímto vylosovaným heslem jsme vykročili do nového roku své existence. Nechceme se vracet ke všem bolestem, které jsme si museli prožít. Radujeme se z toho, že nás Pán vyvolil mezi svůj lid, že nás postavil sem na toto místo v Potštejně, abychom přinášeli zvěst evangelia na místě, které jiní opustili jako neper-

spektivní. Z toho se radujeme, proto vzdáváme svému Pánu chválu každý den. A myslím, že máme za co děkovat a za co chválit.

Od počátku roku se scházíme každou neděli ke společným bohoslužbám, v týdnu k biblické hodině v Potštejně a jednou měsíčně v Trnově. Početně je navštěvována nedělní besídka pro děti. Sbor není velký, naše kartotéka vykazuje pouze 38 členů, z toho 14 dětí. Navíc jsou naši členové rozptýleni od Rokytnice v Orlických horách po Potštejn, až k Trnovu u Dobrušky a do Týniště n.O. Přesto je průměrná účast při nedělních bohoslužbách 21 duší. V letním období přichází i řada členů našich městských sborů, kteří v Potštejně nebo oколí tráví své volné dny, dovolené apod. Při biblických hodinách se schází průměrně v Potštejně 4 osoby, v Trnově 7. Nedělní besídky vykazují průměrnou účast 7 dětí.

Zvláštností našeho sboru, které si velmi vážíme a děkujeme za ní našemu Pánu, jsou pravidelné návštěvy kazatelů jiných sborů, kteří se u nás střídají vždy jednu neděli v měsíci. V tomto roce se vystřídali bratři Bohumil Kejř, Jindřich Halama ml., Jindřich Halama st., Jiří Polma. Zvláštní atmosféru, asi jako při prvních kázáních br. E. Schmidta, jsme si mohli připomenout v neděli, kdy nám slovem Božím posloužil bratr K.E.Langerfeld. Svoje ostruhy a zkušnosti si získávají i studenti teologie, kteří k nám přijíždějí již skoro pravidelně, Pavel Hejzlar a Jiří Just. V letošním roce jsme přivítali i br. kazatele Jakuba Kellera ze sboru ČCE v Horní Čermné. Všem děkujeme za ochotu a lásku s kterou nám slouží.

Nesmíme zapomenout ani na bratra Ondřeje Halamu, který pravidelně jednou měsíčně přináší zvěst Božího slova a jako administrátor k nám dojíždí z Turnova. Snažíme se, abychom mu jeho úlohu co nejvíce usnadnili a veškeré organizační potřeby si zajišťovali vlastními silami. Ve výkonu ostatních sborových shromáždění a biblických hodin se střídají bratři Dan Vacovský, Milan Matyáš, ve vyučování nedělní besídky pak ještě sestry Jana Nejmanová a Mirka Kovaříčková.

Hned na počátku tohoto roku, v rámci aliančního týdne, jsme se zúčastnili společného shromáždění v Církvi Bratrské v Rychnově n. Kn., ke společné přípravě před světovým dnem modliteb jsme navštívili přednášku sestry Aleny Naimanové, farářky CČSH ve Vamberku. Vyprávěla o ostrovech Samoa, kde v letošním roce vznikla společná liturgie k tomuto dni modliteb.

Pašijní hodiny jsme letos organizovali od počátku března v rámci biblických hodin. Celé období pak bylo uzavřeno společným shromážděním na Velký pátek a na Hod Boží velikonoční.

V neděli dne 1.7. se někteří členové sboru zúčastnili slavnostního shromáždění v Ochranově u příležitosti setkání misijních pracovníků z celé Jednoty bratrské ve světě. Samotného celotýdenního jednání se zúčastnil br. Ondřej Halama. Celé setkání vyvrcholilo Svatou večerí Páně, slavnostními bohoslužbami a Hody lásky.

Zvláštní požehnání den jsme mohli prožít jako účastníci shromáždění na Husův den na Kalichu u Železného Brodu. Kázání br. Jindřicha

Halamy ml. a přednes Husových citátů z dopisů, citátů z Písna a jiných literárních děl té doby z úst Alfréda Strejčka za doprovodu hudby Štěpána Raka, to byly chvíle, které se nám nesmazatelně vryly do paměti.

Pro naše děti byl zase nezapomenutelným zážitkem letní tábor v Jesenném. Zúčastnily se nejen děti, ale i řada dospělých z našeho sboru, kteří zajišťovali chod a program tohoto setkání. Za sbor se zúčastnilo 8 dětí a 5 dospělých.

V neděli dne 5. srpna posloužil br. Dan Vacovský kázáním při setkání bývalých "Polubiňáků", kteří se sešli v kostelíku v Kořenově ke svým již pravidelným setkáním, aby si zavzpomínali, ale také modlitbou podpořili současné dílo.

Zatím poslední větší akcí, které jsme se jako sbor zúčastnili, bylo setkání partnerských sborů v Želeném Brodě. Přestože jsme ve styku s našimi bratřími a sestrami v zahraničí limitováni svými malými dorozumívacími schopnostmi, i toto setkání se pro nás stalo povzbuzením a posilou.

Bratr Vacovský se dne 6. 10. 2001 zúčastnil kazatelské konference v Rovensku pod Troskami. Vzhledem k období církevního roku, bylo tématem konference díkůvzdání za úrodu. Br. Jiří Polma provedl exegesi V. Moj. 8,1-10. Odpoledne pak br. Jindřich Halama ml. pohovořil o krizi identity Jednoty bratrské v 16. a 17. století, kdy největší potíže bratřím činila diskuse nad oddělením světské a církevní moci, dodržování řádů a kázně. Ostatní reformační církve k těmto postojům zaujaly mnohem mírnější postoj.

Dne 3. 11. 2001 se potom v

Potštejně sešel Konvent Ochranovského seniorátu, při němž byl zvláštní liturgickou formou podáván kalich smlouvy. Tento způsob, používaný spíše ve sborech Jednoty v zahraničí, je u nás málo znám. Znamená viditelné znamení smlouvy, které uzavřel již Hospodin s lidem staré smlouvy a naplnil jej smlouvou novou, korunovanou smrtí Ježíšovou na kříži.

Ve své práci nezapomínáme ani na ty členy, kteří byli "tichou cestou" zbaveni členství, nebo se k nim sbor "Jednoty bratrské v Potštejně" nehlásí. Jedná se především o staré a vzdálené členy. Udržíme s nimi písemné styky, zasíláme jim časopis a Hesla. Je nám líto, že se nám nedaří častější osobní setkávání, které by je jistě povzbudilo. Jedná se především o ses. Věru Šandovou v Rokytnici v O. h. a ses. Lydii Šlechtovou v Liticích. V průběhu letošního roku přijali službu v rekreačním zařízení římskokatolické církve v Deštném manželé Lenka a Luboš Dýčkovi, vzhledem ke značné vzdálenosti je postrádáme při našich společných shromážděních.

Ale ne všechny chvíle naší sborové práce byly jenom radostné a povzbudivé. Počátkem dubna jsme se rozloučili se sestrou Květou Štěrbovou, kterou si k sobě povolal Pán života i smrti. Sestra pocházela z kazatelského rodu Mikulášů, byla dlouhou členkou rady starších Potštejnského sboru, jeho pravidelnou návštěvnicí, pokud jí ještě zdraví sloužilo, ale i v poslední době na sbor myslela ve svých modlitbách. Za sbor se s ní rozloučil v obřadní síni v Rychnově nad Kněžnou br. Ondřej Halama. V neděli 4. listopadu jsme

pak při shromáždění vzpomenu ti těch, kteří nás předešli do věčného království. V kázání na text druhé epištoly ke Korintským (5,1), jsme si všichni připomněli důležitost, být připraveni k těmto posledním věcem člověka a zároveň vidět tu novou otevřenou cestu, nového vzkříšeného člověka, které můžeme dosáhnout vírou ve zmrtvýchvstalého Ježíše Krista.

Na závěr měsíce listopadu, v neděli dne 28. 11. jsme si připomněli Den pokání. Při této příležitosti bylo využito liturgické Modlitby za lásku, pravdivost a bratrskou jednotu, která vznikla v Evropské kontinentální provincii a byla rozeslána br. A. Musombou, předsedou světové Jednoty. Byla sestavena, abychom se vyznáním a přiznáním své bezradnosti a nedostatečnosti nechali vést Boží rukou při řešení konfliktu v Jednotě bratrské v Čechách.

Jako každoročně byl závěr roku pro sbor a především děti ve znamení příprav na dětskou vánoční slavnost. Měla se uskutečnit čtvrtou adventní neděli, ale sama příroda nám vystavila zkoušku trpělivosti a oddanosti. Velké množství čerstvého sněhu, který napadl ze soboty na neděli, nedovolil aby přijely děti z Trnova, které nazkoušely vánoční hru. A tak zbylých sedm dětí z Poštejna a nejbližšího okolí nás potěšilo svými písněmi, básněmi a br. Matyáš svým kázáním. V takovýchto chvílích jsme vystaveni zvláštním zkouškám. Ani o svátcích nemohla být účast členů sboru větší pro nepřízeň počasí. Dojíždějící byli odříznuti od světa a tak celé svátky proběhly v komorní atmosféře.

Na konci výčtu našich sborových aktivit nemůžeme opomenout budování našeho nového sborového domova. Podařilo se nám upravit místnost jako modlitebnu, máme zařízení místnost pro děti a z větší části hotovou sborovou kuchyňku. Velký dík za to patří p. E. Bártovi, který sice není naším členem a nezúčastňuje se našich shromáždění, ale přijal tuto manuální pomoc za vlastní a věnuje jí řadu hodin. Nelze tady vyjmenovávat všechny, kteří přiložili ruku k dílu. Jsme za jejich ochotu a lásku, s kterou přicházejí, vděční.

Pán nás zachovává, dává nám sílu překonávat všelijaké ty těžkosti. Je to On, který nás vede do tohoto malého společenství a povzbuzuje nás k další práci. "Budte Boží děti bez poskvrny uprostřed pokolení pokřiveného a zvráceného. V něm svítejte jako hvězdy, které osvěcují svět." Tak píše apoštol Pavel v epištole k Filipským (2,15).

A to je úkol, který jsme přijali za svůj a v něm chceme věrně vytrvat.

Dan Vacovský

Milý bratr Karl-Eugen Langerfeld

Neděle Laetare (10. 3. 2002) byla dnem, kdy si ve vděčnosti Pánu Bohu milý bratr Langerfeld připomínal své 60. narozeniny. Vděčný den to byl i pro jeho manželku Elišku a dcery Katrin, Ulriku a Zuzanu, pro mnohé bratry a sestry z Jednoty bratrské i přátele, kteří ho mají rádi. Je to příležitost pro mnohá přání jubilantovi i příležitost k poděkování za jeho vstřícnost, přátelství a lásku, za dosavadní službu v Jednotě bratrské.

Nahlédněme ve stručnosti na dosavadní život milého bratra v cír-

kevní službě. Připravoval se na ni teologickým studiem v Naumburku a v Berlíně v letech 1961-1967. Po první teologické zkoušce v Halle 1967 nastoupil na rok jako vikář ve sboru v Niesky. 27. 7. 1968 se v Naumburku oženil s Eliškou (Elisabeth Bielenstein) a do r. 1970 zde pokračoval v teologickém studiu. Druhou teologickou zkoušku vykonal v Ochranově 1970. Diakonskou ordinaci přijal v Ochranově z rukou bratra biskupa Hastingsa 24. 1. 1971. Byl povolán za sekretáře Jednoty bratrské (1971-73) a organizátora 250. jubilea Ochranova (1972). Bratr Langerfeld toužil po tom, aby mohl sloužit jako kazatel v některém českém sboru, umí dobře česky, ale nebylo to tehdy možné. Navázal však mnoho přátelských svazků v české i v jiných církvích.

V letech 1973-1979 přebýval s rodinou v Gnadau. Sloužil zde ve sboru jako kazatel a vedoucí ústavů. Pak se zase vrátil do rodného Niesky - jako vedoucí diakonie Emmaus, patřila sem i nemocnice. 3. 5. 1980 v Niesky přijal bratr Langerfeld presbyterskou konsekraci s požehnáním od bratra biskupa A. Ulricha. - Při jedné návštěvě nám vyprávěl bratr Langerfeld zajímavý příběh: v nemocnici je i modlitebna, kde se v neděli konala shromáždění. Často přicházela i manželka jednoho vysoce postaveného politického činitele. Když byla dotázána, zda z toho nebude mít její manžel problémy, odpověděla se spikleneckým úsměvem: Do kostela bych asi chodit nemohla, ale když jdu do "nemocnice", to přece nemůže nikomu vadit!

Na léta 1989-1993 byla bratru

Langerfeldovi určeno věnovat se ko-
menilogii - pro blížící se 400. výročí
narození J. A. Komenského v r. 1992.
V dalších letech do r. 1999 byl "stu-
diijním vedoucím" - měl v péči vystu-
dované mladé kazatele, od r. 1996
na poloviční úvazek, neboť byl sou-
běžně i redaktorem "Herrnhuter
Bote". Od r. 1999 byl spolupracovní-
kem ve sboru v Ochranově, od r.
2000 je na poloviční úvazek také vě-
deckým pracovníkem Archivu
Jednoty bratrské v Ochranově.

Od 8. 4. 2001 slouží jako kazatel
na poloviční úvazek v ochranovském
sboru v Jablonci n.N. Jak je u něho
zvykem, i do této služby vstoupil s vel-
kým elánem... Jablonečtí s milým bra-
trem oslavili jeho narozeniny v nedě-
li 3. 3.

Velkou láskou bratra Langerfelda je
obnovující se sbor v Sareptě (Caricyn
- Stalingrad - Volgograd). Jak by ne!
Vždyť jeho předkové přišli Sareptu
stavět v 18. stol., jeho příbuzní zde ži-
li. Původní Sarepta v Krasnoarmějské
čtvrti je nejstarší zachovalou částí
obrovského Volgogradu. Stalingrad-
skou bitvu Velké vlastenecké války
SSSR přečkala většina starých budov,
včetně sboru, který kulturní revoluce
přeměnila na kulturní dům, nyní je
opět vrácen původnímu určení. Od
r. 1989 se stala Sarepta historicko-
etnografickou rezervací.

Děkujeme bratru Langerfeldovi,
že nás má rád, že rozumí našemu
současnému zápasu a povzbuzuje nás
v něm, že přijal službu v Jablonci n.
N., že s ním můžeme hovořit česky,
že nám dodává sílu svým vnitřním po-
kojem i úsměvem i humorným slo-
vem...

A přejeme mu, aby ho Pán Bůh

chránil jako milého svého, aby ho obdarovával nadále moudrostí pro službu, láskou a otevřeností k bratrům a sestrám, a také silami tělesnými - zvláště po nedávné operaci.

Jiří Polma

Rybolov

pod tímto označením se konal od 21. 1. do 25. 1. 2002 převážně v prostorách Evangelické theologické fakulty další farářský kurs, organizovaný Spolkem evangelických kazatelů (SPEK). S postupem času na něm pomalu roste počet účastníků z Ochranovského seniorátu, což je jistě potěšitelné.

Jak už název kursu vypovídá, hlavním tématem byla misie. Protože vážní zájemci o záznam všech přednášek si jej mohou obstarat ve sborníčku, který opět vyjde ve Vydavatelství Eman (Husova 656, 256 01 Benešov), omezím se na zachycení jen stručného přehledu příspěvků a několika dojmů.

Biblické zakotvení misie připravil novozákoník J. Mrázek v přednášce "... a učiním z vás rybáře lidí - aneb co je pro nás dnes výzvou z biblických misijních modelů". Naznačil určitou rozdílnost pohledu na misií mezi podáním evangelíí a následujících generací křesťanů. Přednášející položil několik zásadních otázek, které nás směřovaly k podstatě porozumění vlastní víry i důvodům jejího sdělování dalším. Misií nekonáme, aby nás bylo víc. Ale z důležitějších důvodů: Potřebuje Kristus lidi nebo lidé Krista? V referátu zaznělo připomenutí, že misie má být nenásilná.

Farář Michal Kitta zdůrazňoval, že

právě misie, tedy zvěstování Krista, je nejdůležitějším posláním církve, ale okolí si ji spojuje s jinými aktivitami. Přitom evangelium - bláznovství kříže - je to zásadní.

Premonstrát J. J. Med nabídl pohled katolického teologa na misií. Připomněl, že by se misie měla také obracet dovnitř, protože 70% pokřtěných má nulový vztah k církvi.

Jindřich Halama ml. byl pověřen hovořit o "Rybolovu v JB" - ve svém vystoupení mj. zmínil, že JB nekonala misií, ale podporovala proselytismus, jak je patrné např. ze spisu J. Augusty, který hovoří o "rozptýlených a zajatých ovcích...". Více podnětů mu pak poskytla Obnovená Jednota bratrská, myšlenky M. L. Zinzendorfa a praktické důrazy Moravanů, kteří byli vedeni mottem "získávat duše pro Beránka".

Důkladné znalosti umožnily J. Šolteszovi znapovát "Meziválečný rybolov v západních a jižních Čechách a jeho úlohy" v době přestupového hnutí.

V závěrečné přednášce hovořil farář ČCE (a v současnosti vojenský kaplan) Pavel Ruml na téma "Vize ČCE - misijní probuzení nebo zhodnocení a rozvíjení tradice?". Nutno s povděkem vyslovit, že forma jeho příspěvku byla nesmírně vtipná a udržela soustředěnou pozornost všech posluchačů od počátku do konce. Mimo jiné konstatoval - a jistě pravdivě, že současný svět je postaven na zásadě "vyrob a prodej". Naše církev umí sice dobře vyrábět, ale takřka nedokáže prodávat.

Jako tradičně měly příspěvky velice dobrou odbornou úroveň a bystře analyzovaly mnohé okolnosti sou-

časného světa i stav církví. A často přiznávaly, že prostě misii dělat neumíme, že mnohdy ani křesťané nepocítují, že by měli předávat to skutečně potřebné: evangelium o Spasiteli Kristu. Ano, to je pravdivý obraz mnohých církví a mnohých sborů. Ale tam, kde se nějakým způ-

sobem konstatovalo, že právě nemišijnost je naší "tradicí" a že se s tím musíme víceméně smířit, tam neprávem získávala navrch současná realita nad "velkým posláním", kterým Ježíš Kristus pověřil svou církev (celou).

Bohumil Kejř

čtenáři čtou a píší

Jedinečnost víry a výlučnost náboženství

Dvě poslední čísla Nových bratrských listů přinesla články, týkající se především postojů a prohlášení římskokatolické církve (O deklaraci Dominus Iesus, NBL 6/2001; Multireligiozní shromáždění? NBL 1/2002). První příspěvek se zabýval vztahem římskokatolické církve k ostatním křesťanům, druhý vztahem k jiným světovým náboženstvím. V obou případech jde o obtížné a z evangelického hlediska sporné otázky, v obou článcích byla římskokatolická církev ostře kritizována, ale v různé míře se tu projevilo i neporozumění. Chci se pokusit stručně vyložit, jak tyto problémy vnímám, v čem s uvedenými články souhlasím a v čem ne.

Deklarace Dominus Iesus vyvolala v nekatolických církvích značné zklamání, jak se konstatuje. Ne ovšem proto, že by představitelé církví a církevních svazů podléhali "přehnané, až dětinské důvěřivosti" (NBL 6/2001, s. 22), ale proto, že dala některým formulacím církevního učení zřetelně konzervativní výklad, mnohem konzervativnější, než bylo v poslední době obvyklé. Prof. P. Filipi ve svém výkladu této problematiky (Teologická reflexe 1/2001, s. 5-15) konstatuje, že způsob, jakým deklarace mluví, "není v plném souladu ani s koncilními dokumenty, a už vůbec ne s jazykem některých papežských projevů" (s. 10). Jinými slovy, nejde o naivitu protestantů, se kterou by "naletěli" na vějičku jakéhosi římskokatolického "pseudoekumenismu", jemuž jde nakonec o to, pohltit všechny ostatní, ale o poměrně překvapivý projev konzervatismu, který zjevně zaskočil i část římskokatolických biskupů a teologů. Proč k tomu došlo, čemu to mělo posloužit, a co z toho opravdu vzejde, to bude hodnotit teprve budoucnost. Skutečností je, že se tu nahlas povědělo, že pro katolíka je pravou křesťanskou církví jediné církev katolická, není žádná rovnocenná alternativa (kromě, do určité míry, církví pravoslavných) a ostatní křesťany je třeba v jejich nedostatečnosti a mnohém pochybení posuzovat opatrně.

Dost přesvědčivě vykládá možné pohnutky této deklarace P. Filipi ve zmíněném článku. Je určena katolíkům, snad proto, aby je upozornila, aby nezaprodávali "katolické" stanovisko, připomněla jim, že do ekumenických jed-

nání vstupují jako katolíci a varovala je před nějakým neurčitým "všekřesťanstvím". "Nelze to vyloučit a v tomto ohledu je možné deklaraci pochopit. Ekumenické snahy vskutku nemají za účel výprodej vlastní identity a ani nekatoličtí křesťané do nich nevstupují teprve poté, co se zřekli vlastní pozice. Není to ani možné." (s. 14)

Tak či onak, jde o dokument, který nás, nekatolíky, nepotěšil, ale není ani důvod k nářku. Naše legitimita není závislá na dobrozdání Vatikánu, oprávněnost naší existence a naše identity jsou závislé na věrnosti Božímu povolání. Navíc, pohyb k větší vzájemnosti a spolupráci křesťanů, který známe z praxe našich sborů, je, jak věřím, zakotven hlouběji než jakákoli deklarace (při vši účtě) a také ve vši tichosti a nenápadnosti leckdy překračuje hranice dané oficiálními dokumenty. Jde-li o pohyb nesený Duchem v lásce, dokumentům nezbude, než se mu časem přizpůsobit.

Deklarace však se především zaměřuje na vztah k nekřesťanským náboženstvím, čímž se dostáváme k tématu druhého článku. Její podtitul zní: O jedinečnosti a spásné univerzalitě Ježíše Krista, jakož i církve. Jde tu v první řadě o dialog s nekřesťany, který křesťan může vést jedinečně jako křesťan, tedy jako ten, kdo vyznává Krista. Mezináboženský dialog nemůže nahradit misi, neruší misijní poslání. To je všem katolíkům připomenuto se schválením téhož papeže, který zve ke společným modlitbám představitele jiných světových náboženství, což šokuje bratra faráře Kaczmarczyka a určitě i mnoho dalších křesťanů. Jak je to možné, jak lze spojit jedinečnost křesťanské víry s multireligiózním shromážděním?

Zjednodušeně řečeno, podle učení římskokatolické církve je všechno dobré, co se kde na světě děje, dílem Božím. Ať jedná s láskou, obětavostí a snahou pomoci a prospět muslim, hinduista či ateista, jsou vlastně vedeni Duchem Božím. Jenomže o tom nevědí buď vůbec, nebo o tom mají všelijak popletené představy. To znamená, že římskokatolický křesťan může přitakat ke všemu dobrému, ať se to děje v jakémkoli jménu. Nemusí se bát, protože je jenom jediný skutečný a živý Bůh, který se dal poznat nejdokonaleji v Ježíši Kristu a je přítomen v církvi. Protože však je člověk stvořen k obrazu Božímu, je v nás lidech cosi, co nás nutí hledat, je v nás náboženskost, která je v jádru touhou po Bohu. Proto se katolík může dívat na všechna nekřesťanská náboženství jako na nedokonalé pokusy najít cestu k Bohu, částečné poznání, kterému mnohé schází, ale je v něm i cosi dobrého.

Proto se nemusí bát pozvat k modlitbám i jinověrce (vždyť, třeba nevědomky, se vlastně modlí k Hospodinu), sejít se nimi k rozhovorům či meditacím. To vše je založeno na kladném hodnocení přirozené náboženskosti, která je jakýmsi možným předstupněm víry. V evangelické perspektivě je to samozřejmě kamenem úrazu, protože přirozenou náboženskost pokládá spíše za překážku víry, kterou je nutno překonat, ne kultivovat. Přízněji si však, že bojovné protináboženské naladění se někdy stává jen heslem, pod nímž je, nevědomky, skryto "naše" náboženství. Pokusím se ukázat několik prvků na článku z minulého čísla.

1. Autor se pozastavuje nad tím, že katoličtí představitelé ve svých projevech nepoužili jména Ježíše Krista, zatímco například hinduista vyjmenoval celou řadu svých bohů. Jedním z náboženských prvků je určitá magie řeči, kdy je nutno pronášet zbožné formule, kdy platí to, co je nahlas vysloveno, opakováno, čím více tím lépe. Skoro bych byl nakloněn vidět v postoji katolických teologů projev hluboké vnitřní jistoty, že Kristus nepotřebuje být jmenován nahlas jako zaklínadlo proti pohanům, neboť je živý a panuje i bez našich řečí.

2. Úlek nad přítomností nekřesťanských náboženství a modliteb v křesťanském chrámě je dalším "náboženským" prvkem. Což bydlí Bůh v chrámech udělaných rukama? Věříme-li živému Bohu, a víme s Pavlem, že modly "nic nejsou" (1 K 8), jaká tu hrozí Bohu degradace? Vnímám-li situaci jako degradaci Boha, nevstoupil jsem, třeba na moment, nevědomky na rovinu náboženské soutěže, v níž si musíme vzájemně dokazovat, či Bůh je větší? Plamenný závěr článku s apokalyptickou vidinou přicházející vlády antikrista je projevem právě této náboženské optiky. Bojím-li se já dues antikrista, jmenuje se spíš peníze, sobectví a chtivost, než nekřesťanská náboženství.

3. Již jsem naznačil, že papež nepokládá za účinné modlitby k modlům, ale jako věřící v jediného Boha věří, že všechny upřímné modlitby nakonec nějak stejně musí směřovat k němu, protože jiného adresáta nenajdou. Přítomnost modlícího se muslima či hinduisty v křesťanském chrámě není znesvěcující ohavností ani zradou Krista. Ohavností by bylo, kdyby se křesťané pokoušeli být tu muslimy, tu hinduisty či buddhisty, kdyby si "zkoušeli" náboženství jako šaty. Ohavností je vědomé uctívání falešných bohů křesťany - třeba ze strachu před trestem, jako v době císařského kultu, nebo ze ziskuchtivosti, prospěchářství a čeho ještě, jak se to děje v některých "křesťanských" hnutích, vyznávajících docela sobecký úspěch a ospravedlňujících svou lhostejnost k bídě jiných tvrzením, že si za to mohou vlastní bezbožností.

Víra v Pána Ježíše Krista je jedinečný dar; to víme všichni, kdo jsme jej mohli přijmout. Ale jeho jedinečnost není důvodem k vylučnosti, k odnutí všech jiných, k obavám, že nás jejich jiné víry ohrožují. Cítíme-li se ohroženi, není to v těch druhých, ale v naší vnitřní nejistotě. Buď si v skrytu myslíme, že se víra dá pěstovat lidskými silami, potom se budeme snažit odstranit všechno, co se s ní rozchází - ale pozor! - je to naše lidská víra, ze které si děláme měřítko. Nebo si nejsme jisti, že Bůh je opravdu jediný, bojíme se jiných bohů, jako by byli praví. Nakolik rozumím bibli, všichni jiní bohové jsou naším dilem. Takže bojme se jich, ale jenom tak, jak se bojíme jiných lidských výtvorů - terorismu, války, jaderných zbraní, šílených řidičů či kapesních zlodějů. Nesrovnávejme je s Hospodinem.

Věříme-li Ježíši Kristu, nemusíme se bát ničeho, praví apoštol. Ani multináboženských modliteb. Spolu s Pavlem bych řekl, kdo má pochybnosti, ať se na tom nepodílí a slouží Pánu, jak mu velí jeho povolání. Ale nesudíme druhé, zvláště ne naším metrem, který se na ně zpravidla nehodí. I já mám

pochybnosti, které jsou spíš v tom, že nesdílím pohled na lidskou náboženskost jako na kladnou a použitelnou vlastnost. Což by znamenalo, že mezi-náboženský dialog by duchovně nepřinesl nic. Ale jak víme, Pán Bůh má svoje cesty. Budou-li křesťané do takového dialogu vstupovat s vírou a láskou, a bude-li jejich svědectví životem pravdivé, skoro bych si myslel, že to Pán Bůh nějak použije.

Jindřich Halama Jr.

Letní dětský tábor Ochranovské Jednoty bratrské

se koná ve dnech 24. července - 2.srpna 2002 (středa - pátek)
opět v zařízení Babeta v Jesenném. Je určen pro děti ve věku 9-15 let.
Protože se letos koná jako společný česko-německý tábor a očekáváme
větší zájem dětí, hlase své děti včas na adrese:
Ochranovská Jednota bratrská, Na Sboře 80, 511 01 Turnov

ráň srdce

Dutina

Znám řadu vzrostlých lip na potoční hrázi v jedné podbrdské obci. V jejich stínu se cítíte dobře, ve větvích nahoře zpívají ptáci a dole hučí voda. V některých lípách zely dutiny a kohosi napadlo je zakrýt dehtovým papírem. Práce byla provedena již na první pohled lajdácky. Papír zanedlouho zteřel a protrhal se. Tak to nemohlo zůstat. Dutiny byly znovu zaceleny, tentokrát zcela odborně. V okrajích dutin byly vtěsnány hladké dřevěné příklopy, přizpůsobené obrysům otvorů a svědomitě zatmelené, aby dovnitř namohla vniknout žádná nečistota nebo živočich.

A přece se tento důkladný zdravotní zásah ukázal po čase jako neúspěšný. Při jedné procházce jsem si povšiml, že desky byly dole vybouleny a děrami vykukovaly hlavičky hub, možná že šlo o nějaký druh šupinatky. Desky se samozřejmě musely sundat. Byl proveden úplně jiný zásah. Zčernalé dřevo uvnitř nasvědčovalo, že dutiny byly vypáleny. Je to patrně nejlepší způsob, jak chránit poškozené stromy před hnilobou. Něco podobného je možno vidět i na jiných místech, třeba na území průhonického parku.

Tak mne napadlo, že se to podobně má s dutinami našeho nitra. Špatné smýšlení se lidé snaží před svými bližními zakrývat. Dříve nebo později se obvykle ukáže, jací doopravdy jsme. Před Bohem se však nedá utajit nic. "Žádná tma není pro tebe temná", vyznává žalmista. Ježíš se zmiňuje o pokrytcích, podobajících se obilným hrobům, pěkných jenom navenek. Proto je nutné vypalovat pokáním dutiny vlastního nitra. Žádné příklopy nepomohou.

Žádná tma pro tebe není temná: noc jako den světlá, temnota je jako světlo.
Žalm 139,12

Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Podobáte se obilným hrobům, které zvenčí vypadají pěkně, ale uvnitř jsou plné lidských kostí a všelijaké nečistoty. Tak i vy se navenek zdáte lidem spravedliví, ale uvnitř jste samé pokrytectví a nepravost.
Matouš 23, 27-28

Krásu duše nevzhlednost pouze cloní,
nemoc jen zakrývá, stáří toliko zamlžuje,
ale jenom hřích i v nádheře těla
ji zohavuje.

M. Matouš: *Únik z Babylonu*

Když krásný obličej a zbledlou duši máš,
pak ještě zaživa se hrobu podobáš.
Jen směle, křesťane! Věz, kdo se nepozvedne,
ten v hroudě zemskosti jak ve tmě červí bledne.
Angelus Silesius: Cherubský poutník (Překlad M.M)

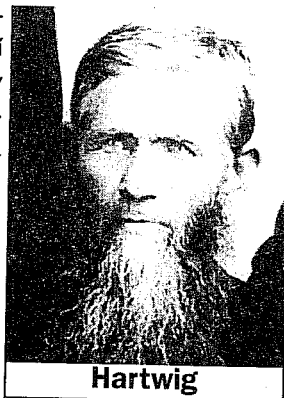
Jednání o sjednocení Jednoty bratrské a Českobratrské církve evangelické v letech 1938 - 1948

(pokračování z minulého čísla)

I druhý sbor Jednoty bratrské v Dubé vznikl jako plod misijní spolupráce ochranovského kazatele K. O. Bernardta s reformovaným farářem Václavem Šubertem, kteří pracovali v roudnickém kraji. V původním plánu bylo, že by se br. Bernhardt stal Šubertovým vikářem, ale od církevní rady z Vídně přišlo nařízení, že by br. Bernhardt musel odstoupit od AV, které bylo oficiální konfesí německé Jednoty bratrské, a přijmout HV. To odmítl učinit a úřadu reformovaného vikáře se vzdal. I návrh faráře Šuberta, že by se celé misijní dílo přeneslo na Ochránovskou Jednotu bratrskou, se mu nezdál jako příliš vhodný, odůvodňuje to tím, že práce ještě není tolik rozvinutá a doba není dosud příhodná. Přestěhoval se právě do Dubé, kde po určité době práce vykrytalizovala naděje na ustanovení samostatného sboru, což se také r. 1872 stalo. Na tomto případě lze pozorovat dvě pozoruhodné věci. Jednak se zde zrcadlí jedinečné myšlení faráře Šuberta, který byl ochoten vzdát se osobního úspěchu, či úspěchu vlastní církve, ve prospěch jiné denominace (ono známé Křitelovo "musím se menšit, to on musí růst"), jednak je zde doložen i silný konfesionalismus, pro 2. pol. 19. století typický. Především zde však máme doklad vynikající bratrské mezidenominální spolupráce, která nehledá svých

věcí, což je příklad, z něhož bychom se v dnešní době mohli a měli výborně poučit.

Na druhé straně nelze zamlčet, že celková situace nebyla zdaleka tak idylická, jak by se mohlo z výše nastíněného zdát. To, že oba nové sborečky, ani jeden z nich totiž neměl zpočátku více než 40 duší, trpěly protivenstvím z katolické strany, lze celkem dobře pochopit, ale trapnější je skutečnost, že se čiré nepřátelství objevilo i ze strany evangelické. Tak např. již zmíněný farář Kovář z Habřiny byl proti Jednotě popuzen odchodem 5 údů svého sboru, kteří to měli mnohem blíž do Dubé, což byl důvod jejich přestupu. Z tohoto důvodu podal farář Kovář prostřednictvím evangelické vrchní církevní rady žalobu u ministerstva kultu, ve které obviňuje br. Bernhardta ze snah o protizákonné odluzování údů církve

Hartwig

státem uznání do své náboženské obce, státem neuznané. Věc se začala vyšetřovat, ale jediným citelným výsledkem Kovářovy zloby bylo nařízení, aby se shromáždění konala jako soukromé

pobožnosti se zvláště písemně zvanými hosty.

K poněkud podobné, a přece odlišné situaci, která není nepodobná jevům v dnešní době, došlo i v Čermné. Bratr Hartwig tam u faráře Jurena našel vlídné útočiště v době prusko - rakouské války. Ubytoval se v místní škole, ve které později započal péči o sirotky. Ihned po nastěhování uspořádal biblické hodiny, které navštěvoval i farář Juren.

O 6 let později horlivá skupinka Hartwigových posluchačů, z nichž mnozí byli i pod vlivem Balcarovým z nedalekého sboru v Bystrém (jeden z "duchovních" otců - vedle amerických misionářů - Svobodné reformované církve, později Jednoty českobratrské, nyní Církve bratrské. Pozn. red.) a jimž už nestačily zaběhlé tradiční způsoby sborového života, požádala faráře Jurena, zda by směli vytvořit v rámci sboru jakési bratrské sdružení s důrazem na vskutku křesťanské řády života. Žel ani u faráře, ani u staršovstva nenašli pochopení, byli nazváni rozkolníky a po dlouhých vnitřních bojích se nakonec rozhodli vystoupit z církve. Roku 1872 požádali o vstup do Jednoty.

Tento postup podnítil farář Juren, který byl Hartwigovi v počátečních letech tak nakloněn, že mu vlastně umožnil započít práci v Čermné, k tomu, aby jej v kázání nazýval svůdcem a bratrský sboreček sektou rozkolníků. Když kázal podobným tónem i v Čenkovících, dosáhl tam přesně opačného

účinku. A když se nakonec domohl suspense čenkovického učitele ochranovského původu Petera na reformovanou školu, kterou pomohl založit br. Hartwig, došlo i zde k odstupům. Br. Peter byl pak Ředitelstvím Jednoty ustanoven duchovním správcem této skupinky.

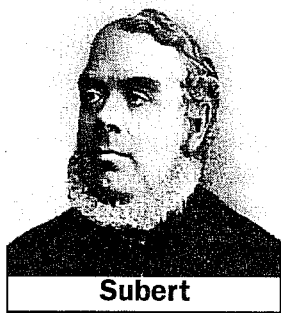
V Čermné měl později s farářem Molnárem neshody i reformovaný řídící učitel bratr Václav Vančura (spory pramenily např. z toho, že zavedl dětskou nedělní školu, což přineslo obvinění, že je novotář), který se nakonec r. 1893 rozhodl opustit čermenský sbor a přijal nabídku dubského faráře Jednoty bratrské, aby vypomáhal jako pomocný kazatel mezi Čechy. Později bratr V. Vančura založil několik sborů a r. 1946 se stal I. českým biskupem obnovené Jednoty bratrské.

Výše popsané události zapříčinily značné ochladnutí vztahu evangelických církví a Jednoty bratrské na mnoho let. Situace se poněkud utišila, když se později někteří čermenští vrátili zpět do reformované církve.

Hlasy proti Jednotě se ozývaly i odjinud. Obzvláště klimentský reformovaný farář Benjamin Košut se značně proti Jednotě ozýval. Jeho odpor pramenil ovšem z "theologického racionalismu a nacionalistického pohledu na reformovanou církev". Obviňoval však nejenom Jednotu bratrskou, ale i pracovníky ve vlastní církvi a vůbec všechny stoupence evangelikálních směrů. Jednotu bratrskou proti němu však hájili i refor-

movaní farářů
(Heřman z
Tardy, Dušek
z Kolína, Šu-
bert z
Krabčic).

I na záklá-
dě těchto
zkušeností
Jednota sou-
středila svou

Šubert

misijní činnost do míst, kde dosud žád-
ná evangelická církev nepracovala.

Roku 1917 vyzval přípravný výbor
pro českou evangelickou církev
Jednotu bratrskou ke vstupu do tohoto
výboru za účelem spolupráce. Byli dele-
gováni dva členové ÚR (jedná se patrně
o nepřesnost autora práce, protože
zkratkou ÚR bývá označována Úzká ra-
da, která však v té době ještě neexisto-
vala. Patrně šlo o členy tzv. Užší rady,
která existovala od r. 1909, která
ovšem podléhala Českomoravskému
Komitétu, který ji také jmenoval před-
sedu a nepřestal nést odpovědnost a
rozhodovat o otázkách Jednoty v Če-
chách. Užší rada byla tedy jen jakýsi po-
radní orgán. Pozn. red.), kteří se 5.11.
1918 zúčastnili jednání ústředního vý-
boru pro spojení. To byla také jediná
schůze, kdy bratrští zástupci měli mož-
nost ve výboru jednat.

Hned napoprvé jim byla dána otáz-
ka, zda za českou Jednotu bratrskou
souhlasí s připojením ke sloučené církv-
vi. Je pochopitelné, že napoprvé se v
tak závažné otázce nemohli rozhod-

nout. V prosinci pak mohl generální
sněm vyhlásit sloučení pouze dvou
církví, bývalé AV a HV.

3. Období v letech 1918-1938

V tomto období nedošlo k nějakému
jednání o spojení, pouze na podzim r.
1919 došlo ke společné schůzi zástup-
ců JB i ČCE, kde byly dojednány zásady
spolupráce a společného postupu při e-
vangelizaci. Jednota bratrská pak pro-
cházela bolestivým obdobím národnos-
tích sporů mezi českými a německými
sbory, jež vyústily r. 1935 k rozdělení
na dva správně samostatné a etnicky
nesmíšené okrsky. V tomto období pak
také došlo ke dvěma vzájemným pře-
stupům celých sborů, což s sebou po-
chopitelně přineslo jisté ochlazení vzá-
jemných vztahů. Jednak to byl přestup
celého českého bratrského sboru v
Duchcově do ČCE, kde jednou z příčin
byly obtíže finančního rázu, na druhé
straně to byl přestup přesporní části
prusinovského sboru ČCE, vedeného
kazatelem K. V. Pavlincem, k Jednotě
bratrské, což vyvolalo velmi vážné po-
bouření v synodní radě, která na tento
počin reagovala několikastránkovým
"vysvětlením" v Českém bratru (Český
bratr, roč. 1935, str. 293-296). Ještě v
roce 1943 je pak na stránkách
Kostnických jisker tento incident při-
pomínán jakožto překážka možného
sjednocení.

Počátkem r. 1937 napsal do KJ re-
dakci neznámý (jak bylo uvedeno pod

článkem) bratr dr. M. Schmidt (KJ 1937, s. 39) obecnou úvahu bez jakýchkoli konkrétnějších návrhů o potěbě sblížení církví, aby tak slova o jednom ovčinci nebyla pouhou fízi. Nicméně o čtyři měsíce později byla publikována velmi zdrženlivá a víceméně odmítavá reakce br. J. Plevy, ve které poukazuje i na jistou výhlednost rozdělení církví, a to za předpokladu, že si nebudou vzájemně překážet, ale budou se předhánět v čistotě učení a křesťanského života. Nicméně v 2. polovině roku 1937 se zájem českých evangeliků upnul ke světovým ekumenickým konferencím v Oxfordu a Edingburghu, kterých se účastnily i československé delegace, o nichž lze říci, že jejich uskutečnění a závěry se staly spoličinitelem sjednocovacího úsilí v následujícím období.

4. Období v letech 1938-1948

Zájem o tyto ekumenické konference v předválečném období však zůstával pouze na akademické půdě a v praktické kroky a jednání nevyústil. Jednání pak v době okupace a době předúnorové byla multilaterální, naše zaměření však bude vědomě soustředěno na jednání JB a ČCE. Jednak je toto zúžení dáno tématem této práce, jednak jednání mezi těmito dvěma církvemi dospělo nejdále a jevílo se nejnaděnější.

1938

Jako první posel následujícího sjednocovacího jednání ve válečném a raně poválečném období se objevil článek F.

Světlíka "Mládež za sjednocením protestantismu v ČSR" (KJ březen 1938, s. 78). kde si v jubilejním 20. roce sjednocení evangelických církví AV i HV připomíná aktivní přispění mládeže obou církví na zdařeném podniku a navrhuje, aby toto jubileum bylo oslaveno větší spoluprací protestantské mládeže, která by byla jakýmsi předmostím pokračujícího sjednocování.

První jasnou, přímou a nepřeslechnutelnou výzvou pak byl celostránkový úvodník F. Bednáře v Kostnických jiskrách na podzim r. 1938, tedy v hektickém období necelé 2 měsíce po odtržení Sudet (KJ 17. 11. 1938, s. 287). Tomu odpovídají i úvodní slova: "Všechno je u nás ve varu. Hledají se nové cesty a formy životní, abychom se dostali z propasti." Autor dále v podstatě navrhuje, aby se k ČCE připojily i ostatní protestantské církve. Je však veden upřímným přáním naplnit hlas evangelia "Ut omnes unum sint" (aby všichni jedno byli - J 17, 21. Pozn. red.) a připomíná, že "nesmíme jednat jeden s druhým velkopanský". Článek uzavírá výzvou: "Vy bratři a sestry z církví evangelických českého jazyka v historických zemích, buďte jisti, že kterákoli vaše tužba, aby došlo ke spojení církví, najde bohatou odezvu v srdcích na druhé straně... Doba a náš stav i společné nebezpečí a společné úkoly volají po činech!"

(pokračování v příštím čísle)

Petr Špirko, písemná práce 1995